Došlo 24. III. 1931 prilog

Poštnina plačana v gotovini | LETO LIX | V Ljubljani, v torek 24. marca 1931 | ŠTEV. 67 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Avstrijsko-nemška zveza

Nenadna objava avstro-nemške uvodne pogodbe za carinsko zvezo, je povzročila dosti presenečenja in nevolje po vsej Evropi. Kljub temu pa ni nič druzega kakor logičen zaključek razvoja, ki je začel s svetovno gospodarsko konferenco julija 1927, ko se je prvič izrazila želja po sodelovanju Evrope na gospodarskem polju. Marca 1930 se je zbrala konferenca za carinsko premirje, ki si je stavila nalogo, podreti nekaj carinskih obzidij, ki so se po vojni dvignila iz gospodarskih razvalin razdejane Evrope. Maja 1930 je Briand razposlal evropskim narodom svoj mirovni manifest ter že točneje podčrtal, da je politično sodelovanje predpogoj za gospodarsko vzajemnost. Dne 27. sept. 1930, to je po številnih konferencah, ki so se vršile v Belgradu, v Bukarešti, na Sinaji in v Varšavi, je avstrijski podkancler dr. Schober povedal v Ženevi, da »nekateri narodi ne bodo mogli čakati leta in leta, da se ustvarijo politični predpogoji za ozdravljenje evropskega gospodarstva, ampak da bodo vsled katastrofalnega stanja svojih gospodarstev morali seči po samopomoči. Panevropa ostane daljni lepi ideal, regionalne gospodarske zveze med poedinimi državnimi skupinami pa so realno bližje dosegljivi cilji. Po ženevskih pogovorih so se še napravili poskusi, da se prepreči grupiranje držav in da se najdejo denarna sredstva za odpomoč v gospodarski bedi, toda dogodki so ta prizadevanja prehiteli, kajti dunajski pakt, ki odpira vrata za carinsko zvezo med Avstrijo in Nemčijo pomeni zmago načela, da je gospodarsko sodelovanje predpogoj za politična prijateljstva, v drugi vrsti pa uvaja v evropsko gospodarsko politiko novo načelo prednostnih ugodnosti, ki si jih posamezne državne skupine medsebojno dovoljujejo.

Evropski pacifisti in Panevropejci bi morali biti z dunajsko pogodbo zadovoljni. Toda do sedaj so bila priznanja razun iz Avstrije in Nemčije same zelo pičla in rezervirana. Pogodba, ki ustvarja nov velikanski gospodarski teritorij, je sestavljena zelo previdno, ker podpisnika nista smela preko čl. 88 st. žermenske mirovne pogodbe, ki nalaga Avstriji dolžnost, da ostane neodvisna. Njena vsebina in njen pomen se lahko presojata z dveh različnih vidikov, z gospodarskega in s političnega. Za nas, ki smo neposredni mejaši, je težko odločiti, kateri je važnejši, ker gospodarski bo odločeval o naši bližji bodočnosti, medtem ko bo politični vplival na našo daljno prihodnost.

Z gospodarskega slatišča pomeni avstro-nemška carinska zveza nov velikanski teritorij, na katerem prebiva 70 milijonov ljudi, ki je industrijsko tako opremljen, da se mu ni treba bati nikake konkurence in ki sega prav v osrčje Evrope, od koder bo prodiral dalje na industrijskih pridelkov revne trge vzhodne Evrope. Avstrija s svojimi zvezami na Balkanu bo postala skakalna deska za nemško izvozno trgovino proti vzhodu. — Komu je ta novi blok nevaren? Nam? Mi smo lansko leto uvažali v Nemčijo blaga za 1199 milj. Din (17.7%), v Avstrijo pa za 791 milj. Din (11.7%). Naš uvoz iz Nemčije je dosegel 1221 milj. Din (17.6%), iz Avstrije 1171 milj. Din (16.8%). Obe državi spojeni v enega kupca in v enega prodajalca predstavljata v naši uvozni trgovini 34.4 odstotkov, torej več kakor eno tretjino našegag uvoza, v naši izvozni trgovini pa 29.7 odstotkov, torej dve petini našega izvoza.

Dunajska pogodba nam generozno odpira možnost, da se pridružimo temu gigantičnemu bloku. Da v njem popolnoma utonemo? — Naša država je izgubila mnogo dragocenega časa, da ni zgradila carinske unije, ki jo je predlagala lani v jeseni v Sinaji Romuniji. Ako se hoče oteti jeklenih pesti, ki jih stega proti jugovzhodu nemški gospodarski blok, bo morala po našem mnenju takoj brez odlašanja ustvariti skupno enotno fronto med agrarnimi državami, tako da nemški blok, kadar se bo začel pogajati z »vzhodom«, ne bo našel pred seboj vrsto posameznih slabih držav, katere bi pospravil drugo za drugo, ampak strnjen teritorij z istimi željami in zahtevami. Avstro-nemška carinska zveza ne bo nevarna na gospodarskem polju, če ji bo stal nasproti organiziran vzhodni trg. Ker je očividno nemški blok naperjen proti Čehoslovaški, katero bo zalil od treh strani, tako da sploh ne bo več dostopna kakor posredno preko nemške unije, bodo vzhodne agrarne države pač morale v svoj blok sprejeti tudi čsl. partnerico, katera bo sedaj bolj kot kedaj poprej razumela, da je njeno nasprotstvo proti sinajski formuli (industrija za poljedelstvo) bilo zanjo mnogo bolj usodepolno, kakor pa za ostale članice politične Male antante. Še je čas!

Politični vidik je še dosti manj razveseljiv. Avstrijski in dunajski listi si sicer zelo prizadevajo da bi dokazali, kako oddaljeni sta obe državi od kakšnih političnih ciljev. Svet se v 20 letih ni spremenil in mentaliteta narodov tudi ne. Evropa še ni pozabila zatrjevanja dr. Schoberja in odjeke dr. Curtiusa, da sta Avstrija in Nemčija en narod v dveh državah. L. 1914 se je pojavilo isto vprašanje. Mi Slovenci dobro poznamo to formulo. Takrat se je govorilo o tem, če je v Evropi prostora za dve nemški državi in potsdamsko zborovanje je odločilo, da ne. Svetovna vojna je podčrtala ta ne. Naravne sile vedno družijo kar je eno po krvi, po rasi, po kulturi. Razumljivo je, da obe državi stremita tudi po političnem edinstvu. Za naše vrednotenje nemštva ni merodajno, da se na bavarski meji pobira carina, za nas je nemštvo vedno pomenilo enotnega, nedeljenega nevarnega soseda od Karavank do Severnega morja. Pač pa se nam zdi potrebno, da opozorimo na cinizem, s katerim so nekateri veliki nemški listi podčrtali važnost metode za ustvaritev carinske unije. Molči, delaj, pripravljaj! Ko si zgradil, odgrni zaveso in povabi svet, da umotvor občuduje. Nikdo se ne bo našel, ki bi ga v celoti porušil, kvečjemu se bo tu in tam malo popravil. To se imenuje politika dovršenih dejstev — faits accomplis. Pri sedanji pogodbi se je sijajno obnesla in obe državi sta si prihranili eventuelne koncesije za pristanek. Če se je sedaj obnesla, zakaj bi se pri političnem zedinjenju ne! Mi smo svoje dni rekli, da se »Anschlussu« ne bomo upirali, ker predstavlja naravno pravico, ampak, da si bomo svoj pristanek pustili plačati skoncesijami na severni meji. Carinska zveza naj nas ne spravlja v nevoljo, ampak naj nas zdrami, da ne zamudimo in zabarantamo zadnjega trumfa, ki ga še imamo v rokah, kajti če se bo enkrat v drugič odgrnila zavesa raz definitivno zedinjenega nemškegag naroda, potem bo prepozno, in prepozno bo tudi obžalovati usodo koroških bratov.

Nova srednja Evropa - nemška

Splošna nezadovoljnost v Evropi vsled prikritega postopanja Avstrije in Nemčije

Dunaj, 23. marca. kk. Vsi listi, desničarski, demokratski in socialnodemokratski, se z vso energijo zastavljajo za Ender-Schobrovo vlado in odobravajo njen pogumni nastop. Samo dva krščansko-socialna lista, ki zastopata Seiplovo smer stranke, govorita o nespametni taktiki, ki jo je začela vlada. **Čujejo se govorice, da je dr. Seipel, ki se je nenadno vrnil iz Švice, nezadovoljen, ker Enderjeva vlada ni prej vprašala njega za mnenje. V resnici je dr. Seipel, ki biva sedaj na Dunaju še nekako inkognito in bo v par dneh nastopil nov bolniški dopust v kakem avstrijskem višinskem zdravilišču, bil obveščen po trgovinskem ministru Heinlu v trenutku, ko je bila avstrijsko-nemška pogodba že gotova stvar. V to svrho je minister Heinl nalašč odpotoval v Davos. Tudi intimni prijatelj Seipla v kabinetu, vojni minister Vaugoin je v zadnjih dneh poslal dr. Seiplu S. O. S. klice. Značilno je, da sta dva vladna lista, to je »Reichspost« in »Neuigkeits-Weltblatt«, nezadovoljna, dočim opozicionalna »Arbeiter Zeitung« odobrava korak kabineta in pri tem napada dr. Seipla, kateremu očita, da je s svojo sanacijo Avstrije l. 1922 prevzel večje obveznosti, kakor so bile v mirovnih pogodbah, na katere se sedaj sklicuje inozemstvo, da prepreči carinsko skupnost z Nemčijo.** Značilno omenja demokratični »Neues Wiener Tagblatt«: Brianda hočemo prijeti za besedo. Ker je Ženeva odrekla, je naš namen, uresničiti Briandovo misel v okvirju naše lastne oblasti, in s tem, da smo pustili možnost pristopa vsem sosednim državam, dokazujemo, da naša gospodarska akcija v smislu Panevrope ni nameravana kot posebna akcija s političnimi zahrbtnimi mislimi. »Neue Freie Presse« navaja poluradne češkoslovaške neprijazne komentarje, da pa vsi ugovori streljajo v prazno, ker se trenotno nahajata Nemčija in Avstrija šele v stadiju pogajanj. Če pa sta obe državi že v tem stadiju obvestili evropsko javnost, je to samo znak posebne lojalnosti.

Berlin, 23. marca. kk. Zunanji minister dr. Curtius je sprejel danes poslanike Francije, Anglije in Italije v smislu povabila, ki ga je razposlal že prejšnji teden, da jih informira o avstrijsko-nemški predpogodbi. Prihodnje dni bo zunanji minister sprejel poslanike držav, ki mejijo ob Nemčijo in Avstrijo. Po sodbi inozemskih listov vlada splošni vtis, da se je sklenitev te predpogodbe sprejela mirno.

Berlin, 23. marca. AA. Časopisje pozdravlja načrt nemško-avstrijske carinske zveze. Pri tem pa odklanja napačno tolmačenje inozemstva, ki smatra carinsko zvezo za politično dejanje, **ki jemlje Avstriji njeno samostojnost. Listi poudarjajo, da ostane neodvisnost Nemčije kakor Avstrije nedotaknjena. Carinska zveza je postala nujna zadeva s trenotkom, ko je propadla carinska konferenca v Ženevi.** Srednja Evropa se je odločila k samopomoči. Storila pa je hkratu tudi korak k gospodarski Vseevropi v Briandovem smislu.

V Franciji

Pariz, 23. marca. kk. Quai d'Orsay še vedno ni izdal nobene uradne izjave o nemško-avstrijski pogodbi. Ta pogodba pa je vendar bila danes glavni predmet ministrskega sveta, ki je bil v Elizeju pod predsedstvom Doumerguea. Briand je podal obširno poročilo o problemih, ki jih je sprožila ta pogodba, in kakor javlja uradni komunike, je ministrski svet popolnoma odobril korake, ki jih je storil zunanji minister od prvega trenutka, da stopi v zvezo z interesiranimi državami v svrho, da se zavarujejo mirovne pogodbe. Ti koraki so do sedaj obstojali v tem, da so vprašali na Dunaju, ali je nova pogodba v soglasju z obveznostjo Avstrije, da varuje svojo gospodarsko in finančno neodvisnost. Slej ko prej se ni mislilo na to, podati protestno demaršo ali klicati Nemčijo na odgovornost radi te pogodbe.

Pariz, 23. marca. AA. Sauerwein objavlja v »Matinu« važen razgovor z nemškim zunanjim ministrom Curtiusom o avstrijsko-nemškem carinskem sporazumu. Curtius pravi, da je Nemčija najbolj interesirana na uspehu panevropske komisije. Vendar je zgodovina mednarodnih konferenc v zadnjih letih pokazala, da je ostal ves trud na splošni mednarodni osnovi zaman in da se je dosegel mednaroden sporazum le po dolgotrajnih in mučnih pogajanjih. Minister je dalje izrazil mnenje, da bi bila evropska zveza potom krajevnih dogovorov lažje ostvarljiva. To velja posebno za države ali skupine držav, čijih interesi so tesno spojeni.

Zato sta Nemčija in Avstrija sklenili napraviti prvi korak v tej smeri. Tako je prišlo med obema državama do sporazuma in se bosta sedaj pogajali o harmonizaciji svojih stališč v carinskih in gospodarskih vprašanjih. Curtius je nato poudaril, da se to ne more primerjati z nekimi bivšimi carinskimi zvezami. Obe državi ostaneta v tem primeru popolnoma enakopravni in ohranita vse svoje suverene pravice. Še več! Obe državi sta pripravljeni razširiti svojo akcijo tudi na druge države, ki bi bile s tem sporazumne in se pogajati z njimi o sličnih pogodbah.

Curtius je zaključil z upanjem, da bo ta sporazum zelo koristil uresničanju ideala »Združenih evropskih držav«, ker Evropa ne stremi samo za gospodarskim ujedinjenjem, temveč pravtako za konsolidacijo evropskega in svetovnega miru.

V Italiji

Milan, 23. marca. kk. Italijanski lsti se do sedaj niso izjavili o načrtu gospodarskega zbližanja Avstrije in Nemčije, ker čakajo na smernice vlade. Listi samo obširno poročajo z Dunaja in Berlina in o stališču drugih držav. Samo dopisnik oficioznega »Popolo g' Italia«, ki je v tesnih zvezah z italijanskim poslaništvom na Dunaju, je dodal svojemu poročilu lasten komentar, v katerem svari pred črnoglednostjo in smatra Avstrijo in Nemčijo za najbolj primerne države, ki lahko uresničita Briandov gospodarski načrt o Panevropi. Nihče se ne vznemirja, če se obe državi istega naroda vežeta v trgovinsko skupnost, ob katero se lahko naslonijo vsi oni, ki so zainteresirani pri razširjenju take regionalne pogodbe. Praktično seveda gre lahko ta stvar drugačno pot, ker še ni sklenjena nobena pogodba, temveč so se šele začela pogajanja.

Benetke, 23. marca. AA. Tu so včeraj proslavili 83. obletnico, odkar so bili pregnani Avstrijci iz mesta.

Na Madjarskem

Budimpešta, 23. marca. AA. Korbiro poroča: Socialnodemokratski poslanec Pajer je imel v parlamentu govor, v katerem je omenil avstrijsko-nemški carinski sporazum. Pajer je vprašal vlado, kakšen je političen položaj za Madjarsko po sklenitvi tega sporazuma. Izrazil je mišljenje, da je treba želeti, da se čimprej zaključijo tudi med drugimi državami slični sporazumi. Istotako bi bilo želeti, da pride med Madjarsko in njenimi sosedi do prijateljskih odnošajev, kar bi se doseglo s sklepom takih pogodb. Pozdravil je nemško-avstrijsko carinsko zvezo. Finančni minister Weckerle je izjavil, da madjarska vlada še nima uradnega obvestila o nemško-avstrijski pogodbi, toda trgovinski minister bo našel priliko, da razloži stališče madjarske vlade glede tega vprašanja.

V Romuniji

Bukarešt, 23. marca. kk. Listi poročajo o carinskem zenačenju med Nemčijo in Avstrijo zaenkrat brez komentarjev. Z uradne strani ni bila izdana še nobena izjava. **Politični krogi smatrajo carinski dogovor vsekakor za zelo važno dejstvo, ne da bi pri tem pogodba vzbujala vtis, da gre za načrt nove Mitrope. Smatra se pa, da bo vlada točno proučila to vprašanje, da ugotovi, ali pogodba ne krši mirovnih določb. Romunija bo zaenkrat počakala, ker v zadevi ni neposredno prizadeta, dokler gre samo za meddržavno uredbo gospodarskih odnošajev med Nemčijo in Avstrijo, ne pa za politično vprašanje, ki bi pomenilo premaknitev statusa quo.** Romunija bo svoje stališče opredelila potem, ko se bo stvar razvila.

Amerika

Newyork, 23. marca. kk. Med mnogimi komentarji ameriških listov, ki niso neprijazni, je omenit stališče lista »Newyork Times«. List opozarja na to, da se je na mednarodnih konferencah že dogo posvetovalo o tem, **kako bi se dale podreti carinske meje, Nemčija in Avstrija pa sta kar začeli delati in storili prvi pogumni korak. Če bodo sledile druge države, se bodo lahko ustvarile Združene države evropske. Tu je bil storjen prvi praktični korak na gospodarskem polju.**

Evropska kriza mogoča

London, 23. marca. kk. Londonski listi obširno pišejo o nemško-avstrijski pogodbi. **Vladni list »Daily Herald« izjavlja, da je vsekakor mogoča diplomatična kriza v Evropi radi te pogodbe.** »Daily Express« pa pogodbo pozdravlja kot prvi korak na potu združenja Evrope, če bi to tudi pomenilo počasno izoliranje Anglije. **Tri enote morajo biti: Amerika, Evropa in britanska država. »Times« izjavljajo: Formalno je carinski dogovor lahko čisto gospodarskega značaja, toda gledamo perspektivično, ima vendarle politično barvo.** Odstranitev carinskih mej in s tem izginutje glavnega vzroka za mejo med obema državama je brez dvoma velik korak na potu upravno-tehničnega zenačenja, kakor se vrši že neprikrito več let na obeh straneh. **Če bi mednarodni razvoj nekega dne omogočil odstranitev političnih mej med obema državama, bi se to komaj opazilo.** Liberalni »News Cronicle« pozdravlja dogovor kot začetek Briandove zamisli o evropski gospodarski uniji. »Daily Mail« izjavlja pod napisom »Nov udarec za angleško trgovino«: S to pogodbo bi bila uničena trgovina Anglije z Avstrijo. Tudi druge države bi bile zelo oškodovane, najbolj pa Češkoslovaška. Povabilo drugim državam, da pristopijo k tej pogodbi, bi ruiniralo angleško trgovino s kontinentom.

Praga, 23. marca. kk. Nemški poslanik v Pragi dr. Koch je ravno tako kakor avstrijski poslanik **v soboto oficielno motificiral dr. Benešu avstrijsko-nemški dogovor. Dr. Beneš je obvestilo vzel na znanje in si pridržal za pozneje svoje končno stališče. Češkoslovaška trgovinska delegacija je na Dunaju prekinila pogajanja in se danes vrnila v Prago, ne da bi določila čas za poznejše nadaljevanje pogajanj. Zdi se, da se je zavlekel tudi podpis češkoslovaško-jugoslovanske trgovinske pogodbe radi avstrijsko-nemškega trgovinskega dogovora.**

Diplomati protestirajo

V informiranih krogih se na novo naglaša, da je včerajšnja demarša francoskega, italijanskega in češkoslovaškega poslanika imela samo svrho, da se države informirajo, in da je pri tej priliki **dr. Schober poslanikom izrecno sporočil, da nikakor ne gre za politično akcijo in da ni nobenih konkretnih sklepov Avstrije in Nemčije ter da v objavi smernic za carinsko skupnost ni videti drugega kot pripravljenost, stopiti v pogajanja za carinsko in trgovsko politično zbližanej, pri čemer bo ostala nedotaknjena popolna gospodarska neodvisnost Avstrije in h kateri bodo povabljene vse ostale države.** Kakor pišejo ponedeljski listi, je dr. Schober izjavil poslanikom, da bo prišlo do pogodbe, ker mora do nje priti. V njej ni nobene kršitve mednarodnih obveznosti Avstrije.

Graditelji Evrope?

Važna posvetovanja državnikov v Parizu - Razorožitev in Panevropa

Pariz, 23. marca. AA. Odbor, ki ga je imenovala vseevropska studijska komisija, da prouči način nadaljnjega dela, se bo sestal v torek ob 11 dopoldne v francoskem zunanjem ministrstvu na Quai d'Orsay-ju. Na sestanku bodo zastopane Nemčija, Francija, Anglija, Danska, Španska, Finska, Grška, Italija, Poljska, Portugalska, Švica in Jugoslavija.

Pariz, 23. marca. AA. Včeraj je imel pod predsedstvom lorda Cecila odbor komisije Društva narodov za razorožitev sejo, na kateri je sprejel tele resolucije:

1. Naglaša neobhodno potrebo, da konferenca za razorožitev doseže rezultat, ki bo v skladu s potrebami mednarodne varnosti z raznimi mednarodnimi pogodbami in pakti, ki so že podpisani;

2. splošno znižanje za 25 odstotkov vseh proračunov za oboroževanje v vseh državah;

3. potreba ukrepov za utrditev mednarodne varnosti, zlasti da vse države pristopijo k splošnemu paktu za arbitražo;

4. potreba ukrepov za odstranitev neenakosti pri oboroževanju in sicer z znižanjem denarnih sredstev za oboroževanje in

5. uvedba stalne mednarodne kontrole Društva narodov nad oboroževanjem posameznih držav.

Grandi noče v Pariz

Pariz, 23. marca. AA. Italijanski poslanik v Parizu grof Manzoni je dobil nalog ,naj opraviči pri zunanjem ministru Briandu italijanskega zunanjega ministra Grandija, da se ne more udeležiti pariškega sestanka organizacijskega odbora za evropsko zvezo. Odsotnost s tega sestanka opravičuje Grandi z raznimi posli, ki jih ima v Rimu in navaja med drugim, da mora pripraviti mednarodno konferenco za žito. Na pariškem sestanku bo Italijo zastopal njen pariški poslanik grof Manzoni.

Med našimi izseljenci v Nemčiji

Jugoslovanska vlada podarila koloniji novo državno zastavo

Bruselj, 23. marca. AA. Včeraj je jugoslovanski poslanik v Bruslju odšel v Seraing, da prinese jugoslovanski rudarski koloniji, ki šteje 6000 članov, novo državno zastavo. Svečanosti, ki se je začela ob 4. popoldne, je prisostvovalo okoli 500 rudarjev, dalje člani našega poslaništva v Bruslju, jugoslovanska kolonija v Belgiji, prefekt oblasti Liège, zastopniki ministrstva in mnogi člani jugoslovanske kolonije v Bruslju.

Svečanost se je začela s posvetitvijo zastave. Blagoslovila sta zastavo jugoslovanski katoliški in neki ruski pravoslavni duhovnik.

Po končani slovesnosti so se delavci formirali v povorko in hodili z jugoslovansko in belgijsko zastavo na čelu po ulicah do sedežev posameznih društev.

Revolverski streli

Bruselj, 23. marca. AA. Poročajo iz Serainga: O priliki včerajšnje povorke je polblazni jugoslovanski delavec Josip Zorko, rojen v Bosni leta 1904 ustrelil z revolverjem dvakrat proti povorki. Razdražena množica je navalila nanj in bi ga bila linčala, da ga ni zaščitila policija. Zorko je bil takoj aretiran. Pri zaslišanju je izjavil, da je streljal, ker je bil pijan. Prodan je bil državnemu tožilcu.

Odmev naših molitev v svetu

Fašistični naval na Vatikan, ki neomajeno vstraja

Trst, 22. marca. Očividno inspiriran po rimski listih, ki so že v soboto objavili komentarje na račun Vatikana, se je nedeljski »Piccolo« z vso silo zagnal proti sv. stolici, ki je dopustila, da so se molitve za versko svobodo Jugoslovanov v Italiji, ki so jih odredili jugoslovanski škofje, res tudi opravile. »Kaj misli, kaj dela Vatikan?« se vprašuje »Giornale d'Italija« v svojem nenavadno ostrem komentarju, ki ga je napisal ravnatelj Virginio Gayda, kateri se običajno vrže v boj le v odločilnih trenutkih za zunanjo politiko. »Toda kaj dela visoka cerkvena hierarhija, kaj dela sv. oče, ki ima v rokah vrhovno vodstvo in na čigar ramenih leži strašna odgovornost za zadržanje Cerkve?« se razburja »Il Lavoro Fascista«, ki se sicer zanima bolj za sindikalna vprašanja. »Kako je mogoče, da so jugoslovanski škofje šli tako daleč, ne da bi naleteli na kako zavoro od zgoraj, ki vendar mora biti v takšni hierarhiji, kakor je katoliška?« kliče »Tribuna«. **Ton je torej pri vseh fašističnih listih isti, da celo besede so iste!** To je pač znamenje, da je prišel namig od zgoraj in da je razburjenje italijanskih katoličanov proti Vatikanu, o katerem fašistični listi pišejo, izmišljeno.

Vsi listi poročajo, da so se molitve izpremenile v politične poulične demonstracije, niti eden pa ne navede, v katerem mestu in v kakšni uri so se te demonstracije vršile in kdo jih je priredil. Poluradna agencija »Stefani« je poročala iz Ljubljane, da je sv. mašo v stolnici opravil sam škof dr. Rožman in da so demonstranti prinesli v cerkev tržaško, goriško in reško zastavo s črnim trakom. (Sv. maše ni bral škof Rožman in tudi omenjenih zastav ni nikdo prinesel v stolnico. Znamenje, kako potvarjajo celo uradne fašistične agencije resnico samo, ker hočejo podtakniti jugoslovanskim škofom politično spletkarenje! Prip. uredništva). Ves tisk stremi za tem, da bi svoje čitatelje prepričal, da gre za politično manifestacijo, narekovano od laikov, in ki ne odgovorja resničnemu razpoloženju jugoslovanskih katoličanov. »Piccolo« se posebno razburja radi zveze, ki so je sklenili predstavniki jugoslovanske manjšine s »politikujočim fratrom Innerkoflerjem, kot predstavnikom organizacije južnotirolskih Nemcev na Dunaju. »Ko je propadla mednarodna manjšinska organizacija z Wilfanom na čelu, naj se ustvari druga pod okriljem katoliške cerkve! To je strašno.« Zato list »pravočasno« poziva Vatikon, da nastopi proti patru Innerhoferju. »To je moralna dolžnost Cerkve, kajti Cerkev je predvsem pravičnost in resnica; to je njena taktična in politična dolžnost, kajti fašizem ne more trpeti, da bi s papeževim privoljenjem postal tarča kakega laiverskega mednarodnega gibanja!« Podobno piše »Il Popolo di Trieste«.

Stališče „Germanie"

Berlin, 22. marca. Včerajšnja »Germania« priobčuje izpod peresa svojega dunajskega dopisnika članek »Jožefovo v Jugoslaviji«, v katerem poudarja važnost koraka jugoslovanskih škofov, ki so odredili javne molitve za Slovane v Italiji. Glede na to, da okrožnica govori o preganjanju katoličanov v Mehiki, Litvi in boljševiški Rusiji in da so vršile molitve v Jugoslaviji prav na isti dan, kakor je lansko leto ves katoliški svet molil po ukazu sv. očeta za kristjane v Rusiji, je čin jugoslovanskega episkopata zbudil veliko pozornost med katoličani vsega sveta in tudi med narodnimi manjšinami drugih držav. Ugledni nemški in francoski katoliški in nekatoliški listi so posegli vmes. Jugoslovanski škofje so z okrožnico odprli novo poglavje v obravnavanju manjšinskega vprašanja. S tem, da je fašistični tisk skušal dati okrožnici povsem politično ozadje, je pomen akcije jugoslovanskih škofov še dvignil. List popisuje nato, kako so Italijani, kljub svečanim obljubam svojih državnikov, kakor Tittonija, Sforze in samega kralja, pogazili vse pravice narodnih manjšin. Edino še Cerkev je danes njihovo zavetišče; to je zdaj pooseblјeno v sivolasem goriškem nadškofu dr. Sedeju, ki kljubuje fašističnemu valu. List našteva nato kulturne in gospodarske organizacije, ki so jih uničili fašisti v Primorju in zaključuje s kratko razlago konkordata, v kolikor zadeva narodne manjšine.

Köln, 22. marca. »Kölnische Volkszeitung«, ki je glede na znano okrožnico jugoslovanskih škofov priobčila že več člankov o položaju manjšin v Italiji, je posvetila zopet nov dopis iz Rima temu vprašanju. Ker je dopisnik znana osebnost, ki ima dobre stike z visokimi cerkvenimi krogi, so njegove informacije posebno glede stališča Vatikana napram okrožnici jugoslovanskih škofov velikega pomena. Še pred nekaj tedni je fašistični tisk menil, poroča dopisnik, da bo pastirsko pismo jugoslovanskih škofov v najkrajšem času pozabljeno in da se svet ne bo zmenil zanj. Dogodki kažejo, da je bila ta domneva povsem napačna. **»Giornale d'Italia«, ki je znana po svojih zvezah z zunanjim ministrstvom, je v svojih »Vtiskih iz vatikanskih krogov« trdil, da so jugoslovanski škofje prekršili stroga navodila Cerkve, da se duhovniki in šoli ne smejo vtikati v politične zadeve. Če bi bilo to res, potem bi imel Vatikan po objavi okrožnice jugoslovanskih škofov dovolj časa, da bi prepričal škofe o nedopustnosti in neoportunosti njihovega koraka in gotovo je, da bi se jugoslovanski episkopat ugovorom Vatikana vdal.** Iz razvoja dogodkov pa je razvidno, da se je sv. stolica zadržala nevtralno, ako ne povsem rezervirano (zurückhaltend). **Po vodi je šel napor fašistične vlade, da bi spravil Vatikan v boj proti jugoslovanskim škofom.** S tem nočemo reči, da je Vatikan sodeloval pri ukrepu jugoslovanskih škofov; pač pa bi radi le poudarili, **da ni sv. stolica našla nikakega razloga da bi jugoslovanske škofe opozorila, da so s svojim činom prekršili njena navodila in šli preko mej svojega področja ter posegli v posvetno politiko. Sv. stolica ne bo nikdar moralno podpirala tistega, ki hoče vpliv škofov na javno moralo omejevati. V najvišjih cerkvenih krogih pač ne kažejo veselja, da bi podpirali stremljenje vsegamogočne države po nezmotljivosti.** Nasprotno, ti krogi so vznevoljeni, da je fašistični tisk navodila dubrovniškega škofa nenoma popačil, češ, da je nadpastir vernike pozval, naj molijo za **politično svobodo** Jugoslovanov v Italiji, ko je vendar iz teh navodil, ki jih ima Vatikan v rokah, jasno razvidno, da je imel škof Carevic v mislih le versko svobodo. Rimski objektivno misleči cerkveni krogi se pritožujejo, da se s takšnim potvarjanjem resnice le še otežkoči razčiščenje položaja. Prav tako obžalujejo, da je bilo treba na pritisk vladnih oblastev premestiti slovanske redovnike in jih nadomestiti z italijanskimi, ki naravno ne poznajo miselnosti in značaja Slovencev in Hrvatov.

Najbolj je napet položaj v goriški nadškofiji, kjer so n. pr. fašisti v neki cerkvi (sv. Ignacija v Gorici) pomazali klopi in petrosili v blagoslovljeno vodo rdečo barvo, da bi preprečili slovenski misijon. Slovensko ljudstvo pač ne nosi nikake krivde za to skrunjenje. Zdi se, da vlada ne odobrava početja goriških črnosrajčnikov, ki se ob cerkvenih slovesnostih sicer postavijo v prve klopi, v resnici pa nimajo smisla za versko čuvstvo goriških Slovencev. To početje nikakor ni v skladu z zadnjim Grandijevim govorom »o političnem, socialnem in gospodarskem miru med državljani, o verskem miru in o miru med državami.«

Ob zaključku nemški list ugotavlja, da jugoslovanska oblastva pač ne postopajo z Italijani v Dalmaciji, ki so sicer priseljenci iz beneške dobe, tako, kakor želijo Jugoslovani, da bi Italijani postopali s Slovani v Italiji.

Varšava, 23. marca. ž. Varšavski dnevnik »Unija« je prinesel članek pod naslovom »Jugoslovanski nadškof v obrambi hrvatskega in slovenskega jezika.« V članku navaja okrožnico nadškofa dr. Bauerja in piše: Redko se v zgodovini cerkve zgodi, da bi njeni dostojanstveniki jasno in energično nastopili v obrambo narodnih manjšin, njihovih jezikovnih in verskih pravic. Okrožnica nadškofa dr. Bauerja je naletela na veliko priznanje ne samo med Slovenci in Hrvati in slovanskimi narodi, nego v vsem kulturnem svetu, ki obsoja neprijateljsko ravnanje fašistov z jugoslovansko manjšino, videč v tem postopanju klic k borbi in odporu, ki ga morajo italijanske represalije izzvati pri stiskanih narodih.

Italija protestira

Dunaj, 20. marca. d. V ostalem javlja danes neki ponedeljski list, da je pred kratkim bila izvršena še druga diplomatska akcija. **Italijanski poslanik je protestiral proti antiitalijanski propagandi, ki se širi celo na cerkvenih tleh s strani južnotirolskega patra Innerkofla proti zatiranju nemške in slovanske manjšine v Italiji.** P. Innerkofler je povabil zastopnike teh manjšin na Dunaj in imel med mašo v pavlanski cerkvi pridigo, v kateri je napadal Italijo. Italijanskemu poslaniku so pri njegovi intervenciji odgovorili, da državne oblasti ne smejo vplivati na dogodke v cerkvi.

Republikanska ofenziva v Španiji

Madrid, 23. marca. kk. Socialistična stranka in njej skoro popolnoma pridružena splošna delavska unija je izdala izredno oster volivni oklic, ki obtožuje diktaturo in njene oblastnike neštevilnih kaznivih prestopkov. Pri tem poudarja, da je republika danes za Španijo edino upanje in rešitev. Prihodnje občinske volitve naj bodo ljudsko glasovanje za republiko. Republikanci in socialisti so skoro povsod sestavili skupne volivne liste. Od 12 madridskih volivnih okrožij jih je 7 republikanskih. Tudi z dežele prihajajo poročila o močnem narastu radikalne levice. Večerni listi so nocoj prvič izšli brez predcenzure, ker je vlada včeraj zopet uvedla vse ustavne garancije. Madridski studenti so zopet vprizorili nemire, ker je stranka diktature nalepila na poslopju vseučilišča plakate. Studenti so jih na cesti zažgali in peli marzeljezo. Tudi mestni uradniki so danes vprizorili stavko, ker je monarhistična večina v občinskem svetu odklonila socialistični predlog za zboljšanje njihovih plač.

Madrid, 23. marca. kk. Vojno sodišče je pravkar izdalo svojo razsodbo v kazenski zadevi proti decemberskim upornikom. Vseh 6 obtožencev je bilo obsojenih vsak na 6 mesecev in 1 dan zapora. Državno pravdništvo je predlagalo za voditelja upora 15 let ječe, za druge obtožence pa po 8 let. Nastop občinstva in največjega dela listov pa je pokazal, da je bilo popolnoma nemogoče resno obsoditi obtožence. Javno mnenje jih je oprostilo. Španski kralj se bo jutri vrnil v Madrid.

Španiji vrnjena ustava

Madrid, 23. marca. AA. Kralj je podpisal odlok, s katerim obnavlja v vseh pokrajinah države ustavna jamstva.

Poljske narodne manjšine

Krakow, 23. marca. Šlezijski vojvoda Grazynski se nahaja že nekaj dni v Katovicah, kjer se vršijo neprestano konference z višjimi upravnimi organi te provincije. Sestanke je naročila poljska vlada sama z namenom, da olajša napetost med Poljaki in med nemško narodno manjšino. Ob tej priliki je Grazynski izdal najstrožja povelja podrejenim oblastim, da morajo v vsakem pogledu in natančno izpolnjevati vse predpise glede narodnih manjšin, katere vsebuje poljska ustava.

London, 23. marca. or. »Times« poročajo iz Otave v Kanadi, da je prišla k predsedniku vlade Bennettu deputacija ukrajinskih priseljencev s prošnjo, naj posreduje pri poljski vladi v prilog Ukrajincev v vzhodni Galiciji. Bennett je odgovoril, da bo prošnjo poslal Društvu narodov.

Berlin, 23. marca. AA. O priliki desetletnice plebiscita v Gornji Šleziji je med Nemci povsod prišlo do velikih manifestacij. V Beuthenu je govoril sam nemški kancelar Brüning, ki je rekel, da so oni, ki so imeli skrb za pravice narodov, zanemarili pravico naroda v Gornji Šleziji. Nemčija je vedno protestirala zoper krivice in se bo tudi poslej borila za popolno enakost narodov.

Banovinski proračun potrjen

Belgrad, 23. marca. AA. Včeraj je finančni minister odobril proračun Dravske banovine. Proračunska vsota znaša 116,355.699 Din, proračun banov. podjetij pa 56,116.421 Din. Obenem s proračunom je finančni minister odobril tudi uredbo Dravske banovine za izvršitev proračuna. Višina banovinskih doklad, ki je odobrena Dravski banovini, znaša 35 odstotkov. Z odobritvijo proračuna Dravske banovine so potrjeni vsi banovinski proračuni za leto 1931-32.

Tako vest iz Belgrada. Zaenkrat še nimamo detajlov, pa ne moremo podati končne slike proračuna. V svrho primerjave omenjamo, da je znašal proračun za leto 1930-31 136,062.000 Din v dohodkih in ravno toliko v izdatkih, proračun podjetij pa 29,34 milij. izdatkov in 31.18 milij. dohodkov. Predlog proračuna za 1931-32 pa je znašal 120 milij. in se je torej proračun znižal za 3.6 milij. Din. — Op. ur.

Dunajska vremenska napoved. Bolj oblačno. Najbrže nevihte. Nižja temperatura.

Zopet karambol na Jadranu

Split, 23. marca. ž. Včeraj sta pred zoro v hvarskem kanalu trčila skupaj dva parnika, in sicer parnik »Ave Maria« pod italijansko zastavo, ki je plul prazen proti Splitu, in parnik »Deva«. Obe ladji sta motorni. »Deva« je nadaljevala pot v Gruž, »Ave Maria« pa je s težavo priplula do Splita, kjer je takoj javila poškodbo pristaniščni oblasti in zahtevala odškodnino. Tudi parnik »Deva« je bil poškodovan.

M. Umek, kanonik v Mariboru

Belgrad, 23. marca. AA. S kraljevim ukazom je bil imenovan za kanonika stolnega kapitlja v Mariboru g. Mihajlo Umek, tajnik ordinatorijata v Mariboru.

Belgrajske vesti

Belgrad, 23. marca. š. V nedeljo je belgrajski nadškof dr. Rodić blagoslovil nove zvonove v cerkvi očetov asumpcionistov.

Belgrad, 23. marca. ž. Od 11. do 21. aprila bo v Baslu velika vzorčna razstava, katere se bo udeležila tudi naša država.

Belgrad, 23. marca. š. Dne 1. aprila se bo pričel graditi aerodrom na Sušaku.

Smetona kralj Litve

Kovno, 23. marca. Nacijonalistična organizacija Tantininkaj sklicuje svoj kongres v Kovno na dan 13. junija. Na tem kongresu nameravajo Smetono proglasiti za dosmrtnega predsednika Litve. Baje misli Smetona postati prvi vladar Litve in začetnik nove dinastije.

Revolucija v Kavkazu

Ženeva, 23. marca. os. Na Društvo narodov so prispela do sedaj še ne potrjena poročila, da je v večjih krajih Kavkaza izbruhnila kmetska revolucija. Vzrok za vstajo, da je naredba sovjetske vlade, po kateri se kmetje razlastijo in se uvede nasilna socializacija kmetskih obratov. Brzojavke iz Tiflisa vedo povedati, da je prišlo do krvavih spopadov med uporniki in med sovjetsko policijo in sicer v Georgiji, kakor tudi v sosednjem Azerbejdžanu. Ker število ustašev vedno narašča, je policija poklicala na pomoč rdečo armado, koje prihod na licu mesta se ravnokar vrši. Pričakujejo se veliki resni dogodki.

Pretep v romun. parlamentu

Bukarešta, 23. marca. ž. V soboto popoldne je bil v romunskem parlamentu velik pretep. Poslanec Giuvara, član liberalne stranke, je kritiziral vlado zelo ostro. Radi tega tem predsednik zbornice ni hotel dovoliti nadaljevanja žalitev. Zato je poslanec letel proti predsedniški mizi in vrgel na da volilno žaro. Enkrat je pristopil k njemu nek poslanec in ga klofutnil. Prišlo je do občnega pretepa, ki se je končal tako slabo za Giuvara, da je po končanem pretepu obležal na tleh in so ga morali zdravniki odnesti iz dvorane.

London, 23. marca. AA. Ekspresni vlak London—Škotska, ki je znan pod imenom »leteči Škot«, se je ponesrečil včeraj opoldne. Doslej znano število mrtvih znaša osem.

Po sklepu misijona bo v petek 27. marca v frančiškanski cerkvi

VEČER RELIGIJOZNE GLASBE

ki jo izvaja akademski cerkveni pevski zbor

Vstop prost! / / / / / Vabljeni vsi!

VINCENCIJEVA KONFERENCA ZA AKADEMIKE V LJUBLJANI

Najaktualnejša vprašanja sodobnosti

Še so v spominu znamenite izjave praškega nadškofa dr. Kordača o kapitalizmu, ki so vzbudile izredno pozornost radi ostrega in preciznega tona. Njih pomen in dalekosežnost je bila nekoliko zmanjšana le radi tega, ker je šlo za interview praškega časnikarja, ki, kakor znano, niso vedno dovolj natančni v reprodukciji. Praški nadškof pa je te dni izdal pastirski list, ki v celoti in oficijelno potrjuje škofovo tedanje naziranje o aktualnih gospodarskih vprašanjih. »Slovenec« je list na kratko že omenil, v naslednjem pa prinašamo najznačilnejša mesta iz najnovejše Kordačeve poslanice

Obresti.

»Radi spremenjenih gospodarskih razmer je skoraj sententia communis (splošno mnenje moralnih teologov), da ima izposojevalec mnogo prilike, se okoristiti s posojenim denarjem in da je raditega pravilno, ako se mu da neka odškodnina — obresti. Toda da »požrešne obresti« ne postanejo morski volk, ki požira vse gospodarsko življenje, **mora država postaviti neko višinsko mejo, katere obrestna mera ne sme prekoračiti (5%).** Z ozirom na to pa, da se delavstvo vedno bolj proletarizira in da tudi Leonova delavska okrožnica zastopa načelo, da

vse bogastvo narodov poteka iz njihovega dela.

izjavlja mnogo sociologov, da so obresti v svojem bistvu **»dohodek brez dela«**, ki si prilašča delo drugih in je sokriv njihove revščine, ker morajo delavci najprej zaslužiti za ogromne vsote obrestovanja vloženega kapitala **in šele potem sprejmejo zmanjšan delež v obliki plače kot donos njihovega dela.** Stotisočaki in milijoni v velikih bankah bi torej ne bila

lastnina temveč tatvina.

Zato bi sedanji denarni sistem obrestovanja moral prenehati. Ameriški predsednik Lincoln, dober poznavalec bankarstva, je v javnem zborovanju izrekel, da par finančnikov velekapitala združuje v sebi tolikšno moč, da more kontrolirati ves denarni obtok, vse kredite, da je skratka vse gospodarsko življenje narodov osredotočeno v njihovih rokah, radi česar so ljudje potisnjeni na stopnjo gospodarske sužnosti. **Neka izravnava je tu nujno potrebna!**

Parlamenti in tisk.

Parlamenti so često le demokratične fasade, ki prikrivajo izključno gospostvo velekapitala. Kapitalistično časopisje zatisne obe oči zaupljivemu in največkrat nepoučenemu ljudstvu, da slepo veruje potvorjenemu javnemu mnenju. Celo parlamentarce zapeljuje denar, da ne služijo narodu, temveč na stroške ljudstva mamonu.

Karteli in trusti.

Delavce pravtako zapostavljajo razni karteli in trusti, ki so sicer po besedah enciklike sami na sebi dovoljeni, toda nudijo najbližjo priliko, da grabežljivi kapitalisti potom njih s koncentriranim kapitalom monopolizirajo produkcijo, ki izrablja delavca in diktira cene na trgu.

Omejitev zasebne lastnine.

Zasebna last ni absolutna in neomejena, kakor so jo smatrali Rimljani, ampak je relativna in so z njo združene socialne dolžnosti. Služiti mora skupnosti po zakonih splošne potrebe, pravičnosti in ljubezni. Tudi sredstva proizvodnje more država prenesti iz zasebnopravne lasti v lastnino vsega delavstva, ako služi to v zadovoljivo rešitev socialnega vprašanja. Proizvajalna sredstva in delo bi bila na tak način zopet združena, ko ju je kapitalistično gospodarstvo ločilo.

Delo, vir blagostanja.

Delodajalci naj se zlasti zavedajo, da je človeško delo vir ljudskega blagostanja. Zato naj delavci dobe pripadajoči del čistega dobička, bodisi da delajo z roko ali umom.

Končno poziva nadškof delodajalce in delavce ob 40 letnici delavske enciklike k uvidevnosti, da ne bo na smrt bolna človeška družba zopet 40 let čakala na prepotrebne socialne reforme, ker se je bati, da jo sicer preseneti svetovna katastrofa.

Odmev nemško-avstrijske carinske unije

Praga, 23. marca. kk. Na današnji konferenci gospodarskih ministrov je poročal zunanji minister dr. Beneš o avstrijsko-nemški carinski uniji. Stvar bosta obravnavala še politični odbor in ministrski svet na posebni seji.

Bukarešt, 23. marca. kk. Francoski in češkoslovaški poslanik sta danes obiskala ministrskega predsednika Mironesca in ga informirala o stališču njunih vlad glede avstrijsko-nemške carinske pogodbe.

Tiha okupacija Albanije

Uprava, vojska, finance v italijanskih rokah

Belgrad, 22. marca. Tukajšnja »Politika« se v daljšem članku bavi z dunajskim atentatom na kralja Zoguja glede na vlogo, ki jo igra fašistična Italija v Albaniji. **Italija nadaljuje s svojo politiko tihega prodiranja v Albanijo. Vsa državna uprava, vojska in finance se nahajajo v italijanskih rokah. 250 italijanskih častnikov organizira albansko vojsko pod vodstvom generala Parianija; v to število niso všteti italijanski fašisti, ki so zaposleni v državnih uradih in v vojski. Italijani porabijo polovico državnih dohodkov v vojaške namene in sicer gre za vsoto, ki gotovo presega 15 milijonov zlatih frankov. Del posojila, to je okoli 50 milijonov zlatih frankov se je porabil za zgradnjo strateških cest. Italijanske ladje dnevno izkrcavajo ogromne množine orožja in vojnega materijala.** Dunajski atentat je plod širokopotezne zarote albanskih beguncev, ki bi v primeru, da bi se posrečil, vdrli v svojo domovino in jo osvobodili. Vprašanje je seveda, ali bi fašistična Italija, ki je po pogodbi obvezana ščitita Zoguja, tedaj ostala mirna.

Za zedinjenje Balkana

Zagreb, 23. marca. ž. »Novosti« poročajo iz Carigrada, da se bo konec aprila organiziral balkanski teden za propagando balkanskega zedinjenja. Delegati, ki bodo Turčijo zastopali v balkanskih prestolnicah, so že določeni. V Atenah se bo obravnavalo vprašanje bankarstva in trgovine. V Belgradu se bo obravnavalo vprašanje feminizma in delavstva. Delegata za Belgrad sta Ned Metin Sadik bej, glavni tajnik trgovske zbornice in gospa Semiša Hanuma. V Sofiji se bo obravnavalo vprašanje kmetijskih zbornic.

Asfaltirane ceste nam obetajo

Ljubljana, 23. marca.

Te dni so začeli temeljito nasipati in popravljati državno Dunajsko cesto proti Ježici, ki je bila že več let sem huda pokora za vse voznike, zlasti za avtomobiliste, nič manj pa tudi za pešče.

Ob tej priliki se je naš poročevalec razgovarjal z g. inž. Kobalom, načelnikom tehničnega oddelka pri ljubljanskem okrajnem glavarstvu, ki je bil tako ljubeznjiv, da je navedel vsa cestna dela, ki se bodo izvršila na državnih cestah v ljubljanski okolici letos in v prihodnjih letih.

Dunajsko cesto bodo posuli s trdim, ostrim gramozom iz državnega kamnoloma v Trzinu, odkoder je bilo od lanskega leta sem napeljano že čez 2500 kub. metrov gramoza. Ta gramoz bo seveda temeljito stlačen s parnim valjarjem, ki je že pridno na delu in katerega je posodila tvrdka Dukić. Dunajska cesta se bo zdaj tako utrdila do Ruskega carja v Mali vasi, oziroma še nekaj sto metrov dalje, kolikor bo pač na razpolago kreditov. Vsega gramoza se bo v ta namen porabilo 2500 kub. metrov, dočim so cestarji lansko leto sproti za posipanje in pokrivanje raznih velikih jam na tej cesti, porabiti 2000 kub. metrov gramoza. Če vpoštevamo, da stane vsak meter tega gramoza 140 dinarjev, je to pač velik znesek, ki se bo porabil za to cesto.

Vsa dela na Dunajski cesti bodo trajala več ko dva meseca, potem pa se bo cesta ves čas vdrževala v tem stanju. Vse kotanje se bodo sproti zasipavale, razen tega pa se bo skrbelo za pravilen odtok vode s ceste, kar bo pač lahko, ker bo cesta zdaj močno dvignjena.

Kakor znano, se je lansko leto na isti način popravila že cesta na Gorenjsko in sicer do Št. Vida. Ta cesta je zdaj v dobrem stanju ter je tudi zimo dobro prestala. Te dni so pričeli s popravo ceste od Št. Vida dalje do Medvod, kjer je povsod že v ta namen pripravljeno dovolj gramoza, ki ga takisto utrjuje parni valjar, last banske uprave. Pozneje bodo na to cesto navozili še novega, tršega gramoza iz kamnoloma na Verdu, ki je boljši.

Poleg tega ima tehnični oddelek pri okrajnem glavarstvu za Ljubljano in okolico pod čegar delokrog spadajo državne ceste proti Notranjski do državne meje v Planini, Dolenjska cesta do Velikega gabra, Gorenjska cesta do Jeperce, Dunajska cesta pa do Trojan, v načrtu modernizacijo vseh državnih cest v najbližji ljubljanski okolici. Zdaj se v ta namen izdelujejo načrti, elaborati in proračuni, ki bodo nato odposlani v ministrstvo, ki jih bo po pregledu odobrilo ter seveda tudi poskrbelo za kredit. Po teh načrtih se bo Dunajska cesta tlakovala, oziroma asfaltirala vse do Trzina, Dolenjska cesta do Škofljice, Gorenjska do Medvod, Tržaška cesta pa do Brezovice. Pri teh načrtih so se vpoštevala sledeča dejstva: dotično cestišče ter promet, ki se stalno nadzira in večkrat na mesec šteje in vpiše na zapisnike.

Kdaj bodo te ceste tako modernizirane, še ni gotovo, vendar pa je izven dvoma, da bomo takšne ceste imeli vsaj prihodnje leto. V ta namen so že vnesene v proračun visoke vsote, porabili pa se bodo za temeljito popravo cest tudi drugi izredni dohodki. Kakor smo izvedeli, je samo Maloželezniška družba, ki obratuje s svojimi avtobusi na progi Vič-Ježica, plačala letos za izredno porabo ceste čez 80.000 Din. Tudi drugi avtobusni podjetniki na teh progah so morali ali pa bodo še prispevali, ker je končno tudi v njih interesu, da so ceste, po katerih obratujejo, res v dobrem stanju.

Vsa navedena dela pri modernizaciji vseh teh državnih cest nadzoruje načelnik g. inž. Kobal, ki se je z vso vnemo posvetil rešitvi tega perečega vprašanja, ki je zadnja leta vznemirjalo vso našo javnost.

Mož poštenjak

D. M. v Polju, 22. III.

Naša občina ima svoje zaslužne može, ki se jih mora spomniti ob jubileju. Mož, ki obhaja 23. t. m. 65 letnico rojstva, je g. Ignacij Mercina, trgovec in gostilničar v Zg. Kašlju pri D. M. v Polju.

Ko se je pred 40 leti začelo naše ljudstvo izobraževati, organizatorji ljudstva orati ledino, je bil naš Nace prvi, ki je prijel za plug. L. 1886. je 21 letni mladenič zbral krog ukaželjne mladine in ustanovil bralno društvo, iz katerega so potem izšle vse druge kulturne organizacije. Zatem je ustanovil domačo posojilnico, kjer je še danes odbornik. Uvidel je potrebo gasilnega društva. Danes je tu častni predsednik. Bil je prvi v mladinski orlovski organizaciji.

Bil je 18 let tudi tajnik občine. Njegova zmožnost je bila znana tudi na višjh mestih. Po vojni je bil imenovan tudi za gerenta domače občine, kjer je storil veliko dobrega. On je uvedel po Sloveniji danes tako znano seme kaše ljskega zelja. Je tudi domači živinozdravnik, če smem tako reči, samouk. Mnogi so ga klicali k živini za nasvet in pomoč. Rad podpira prosvetna, karitativna društva, pomaga v potrebi revežem, spisuje in sestavlja prošnje na razne urade oprostitev vojaščine, davkov, za razne podpore, posameznikom, društvom. Kdo bi mogel to prešteti.

Od leta 1885. je naročnik »Domoljuba«, »Dom in Sveta, 25 let ima že »Slovenca«. Menim, da je edini v občini, ki ima 900 knjig v svoji knjižnici, večino vezanih, največ strokovne, leposlovne in nabožne vsebine. Kot gostilničar je poštenjak. Nikoli ne prireja veselic ali plesa, kajti zaveda se pogubnih posledic in odgovornosti. Značilna je kletvica »Prmej karošk« tega vesega družabnika. Poln humorja je še danes pri 65 letih. Naš jubilant uživa pri vseh občanih spoštovanje, tudi nekdanji politični nasprotniki znajo ceniti njegove zasluge. Preskrbel je svojim petim otrokom dostojno življenje. Sin mu je padel v vojni.

Našemu jubilantu želimo v krogu svojih domačih dočakati še mnogo, mnogo let, kar Bog daj!

Požar

Slovenjgradec, 22. marca.

Požar je 18. t. m. okrog polnoči zopet uničil hišo in gospodarsko poslopje posestnika Stefana Kočnika pd. Cvikl v Graški gori, občina Šmiklavž.

Hiša je bila zgrajena še po starem, s kuhinjo na dimnico ter lesenim dimnikom, zato se je, ko je gospodinja kuhala večerjo za ljudi in svinje ter zato bolj močno zakurila, razžaril dimnik, česar domači niti niso slutili. Nič hudega sluteč so legli k počitku, ter se zbudili še-le okrog polnoči, ko je izbruhnil že požar in je bila kuhinja že skoro vsa v plamenu.

Pogorela je hiša in gospodarsko poslopje do tal ter ves živež, krma za živino in vse orodje. Škodo cenijo na okrog 76.000 Din, a je krita z zavarovalnino le samo za 18.000 Din. S pomočjo sosedov, ki so prihiteli hitro na pomoč, so rešili samo nekaj obleke in živino. Ker ni blizu vode, je bilo gašenje tudi onemogočeno.

MAMICE! Ali hočete razveseliti svoje malčke? Pripeljite jih jutri k materinski proslavi ob 8 zvečer v operno gledališče.

Zlati jubilej travniške gimnazije

Travnik, marca meseca.

Meseca oktobra 1932 bo poteklo polnih 50 let, odkar so v Travniku ustanovili veliko nadškofijsko gimnazijo s semeniškim internatom. Kdor je zasledoval kulturne razmere bosansko-hercegovskih Hrvatov skozi teh petdeset let, dobro ve, kako odlično vlogo je zavzemal ta zavod v kulturnem napredku in vzbujanju narodne zavesti katoliških Hrvatov v teh krajih. S sarajevsko državno gimnazijo je bila ta gimnazija po stoletnem snu Bosne prvi zavod za srednješolsko vzgojo bosanske mladine. Radi izvrstne vzgojne tradicije svojih učiteljev iz Družbe Jezusove pa tudi radi izrazitega hrvatskega narodnega značaja je postal ta zavod kmalu žarišče Hrvatstva v Bosni in Hercegovini. Skoro vsa prva generacija bosanske hrvatske inteligence je izšla iz travniške gimnazije. Travniška gimnazija pa ni samo zgodovina. S svojimi krščanskimi vzgojnimi smernicami v središču bosansko-hercegovskega Hrvatstva je važna tudi za današnjo dobo. Travniška gimnazija je in bo ostala prava trdnjava idealistične hrvatske kulture. Naraščaj, ki nam ga je vzgojila bodisi za duhovski ali posvetni stan, bo ostal vedno cvet in jedro narodne inteligence.

Tako se pričenja oklic, ki ga je izdal in podpisal vrhbosanski nadškof dr. Ivan Šarić ter z njim več uglednih javnih delavcev, bivših travniških dijakov, med njimi odvetnik dr. Joso Sunarić ter mnogo drugih. V tem oklicu nadalje napovedujejo podpisanci, da bo treba za zlati jubilej travniške gimnazije ustanoviti krepke podporne fonde, iz katerih se bodo lahko siromašni bosanski dijaki brezplačno šolali. Ta podporna akcija je potrebna, ker državna dotacija za ta zavod presega komaj 200.000 dinarjev letno in z njimi zavod ne more izhajati. Zadnja leta je prispevala velik del vrhbosanska nadškofija v Sarajevu, večinoma iz milodarov, ki pa se radi gospodarske krize vedno bolj krčijo. Nabiralna akcija pozivlje vse Hrvate, predvsem pa bivše travniške dijake, da pristopijo kakor dobrotniki, darovalci ali podporniki. Dobrotniki plačajo enkrat za vselej najmanj 10.000 Din, darovalci enkrat za vselej 1000 do 5000 Din (v treh razredih), podporniki pa enkrat za vselej (v treh razredih) 100, 300, 500 Din. Plačevanje rokov se je pričelo na praznik sv. Jožefa ter bo trajalo do dneva zlatega jubileja, ki bo 30. decembra 1932. Akcijo vodi nadškofijski ordinarijat vrhbosanski v Sarajevu.

Tretja vlomilska tolpa pod ključem

Ljubljana, 23. marca.

Orožnikom se je posrečilo v soboto prijeti tretjo nevarno vlomilsko tolpo, katere glavar je bil Janez Kastelic, sin poštenih kmečkih staršev, ki jih ni hotel ubogati, in se je raje klatil brez dela okrog in izvrševal razne tatvine in vlome v litijskem okraju in po drugih dolenjskih vaseh. Bil je pravi strah Dolenjske ter ima na vesti mnogo vlomov, ki so jih poprej pripisovali ljudje drznemu in proslulemu razbojniku Jakopinu.

V soboto sta dva orožnika postaje v Št. Vidu pri Stični prišla v Ljubljano in izsledila v neki trnovski gostilni Kastelica prav v momentu, ko se je zalagal s pečenko. Orožnika sta Kastelica uklenila in odpeljala v zapore deželnega sodišča. Varnostnim organom se je nato v nedeljo posrečilo prijeti še Antona Marinčiča in Franceta Sotlerja, ki sta se baje udeleževala vseh Kasteličevih vlomilskih pohodov.

To je sedaj tretja večja in drznejša vlomilska tolpa, ki je za dalj časa spravljena pod ključ. Preiskovalni sodnik dr. Bizjak je sedaj zelo okupiran s temi vlomilskimi tolpami, kajti njemu je tudi Kasteličeva tolpa poverjena v preiskavo. Vendar Kastelic ni bil tako nevaren vlomilski tip kakor France Pavlič, ki je že 20 let presedel v ječah, enkrat 10, a drugič 8 let v Mariboru, kjer je Pavlič pač absolviral visoko šolo za vlomilce. Upati je, da bo sedaj imela dežela dali časa mir pred nevarnimi tolovaji.

Za vsako vreme, vsako cesto

je zanesljiv Continental-obroč. Po velemestnih cestah in po deželnih cestah ob solncu in dežju nosi sigurno Vaš voz.

VIKTOR BOHINC, LJUBLJANA

Continental

Slovenci v tujini — naša kri

Ljubljana, 23. marca.

Zadnjič smo poročali o sestanku, ki ga je sklicala Družba sv. Rafaela za ustanovitev slovenskega izseljenskega sveta. Predsednik te družbe p. Kazimir Zakrajšek je imel na tem sestanku prav zanimivo predavanje, s katerim je utemeljeval potrebo ustanovitve takega izseljenskega sveta. Njegova izvajanja so bila tako zanimiva, da zaslužijo, da izve zanje tudi širša javnost in s tem tudi za utemeljitev potrebe po izseljenskem svetu. Pater Zakrajšek je v glavnem izvajal:

Vsak narod ima določene dolžnosti do tistih, ki hite za kruhom v tujino. Naša najboljša kri je že šla v tujino, ki jih izkorišča. Tisoči in tisoči pa še čakajo, da bo velika dežela onkraj morja, to je Amerika, odprla svoja vrata, da bodo mogli tja. Ni zadosti, da imamo samo Družbo sv. Rafaela, ki ne more storiti zanje vsega, zakaj vprašanje naroda je v marsičem isto, kakor vprašanje njegovega izseljenstva. Znani izseljenski delavec Bartulica piše, da je izseljensko vprašanje splošno narodno in državno vprašanje. Zakaj ni ga javnega problema, ki se ne bi dotikal tudi problema izseljenstva.

Družba sv. Rafaela pomaga izseljencu v verskem in karitativnem oziru. To pa še ni vse. Mnogo premalo je, ako damo izseljencu v stiski kakšno malo pomoč. Treba se je boriti proti splošnemu pauperizmu in ga zdraviti v korenini.

Izseljenstvo je narodno zlo, je narodna bolezen. Ljudje sanjajo, da morajo edino v tujini najti srečo. Narod je skoraj pozabil, da more tudi doma najti Ameriko. Sanje o sreči v tujini mu vzamejo podjetnost in ga napravijo nezadovoljnega. Proti tej težnji, iti v tujino, uporabljajo razna zdravila. Vlada skuša izseljevanje zabraniti s tem, da ga ovira pri izdaji potnih listov z visokimi taksami, z mnogimi ovirami. S tem je težnja po izseljevanju sicer malo potlačena, vendar narod še ni ozdravljen. Pogosto to ravnanje rodi slabe posledice. Marsikdo, ki se poslavlja od domovine, postane prav zaradi teh ovir zagrenjen nad njo in jo morda prvič pri slovesu prekolne.

Izseljenstvo je dostikrat tudi potrebno zlo. Pomisliti moramo, koliko kmetij pri nas so samo izseljenci rešili dolga in propasti. Skupno pa so naši izseljenci kakor čebelice, ki gredo drugam po med in ga pošiljajo domov. Koliko milijonov dinarjev so po vojni samo izseljenci poslali domov. In zopet je koristno zlo, zakaj z izseljevanjem se v marsičem ovira brezposelnost.

Ko smo pred vojno opozarjali v domovini na skrb za izseljence in se trudili, da bi vzbudili zanimanje javnih činiteljev za izseljence, smo naleteli na golo nerazumevanje. »Kaj pa nas brigajo izseljenci?« so nam dejali. »Zakaj pa so šli proč, naj bodo tam, kjer so! Imamo zase dovolj skrbi!«

Da problem izseljenstva ni tako enostaven, nam pove samo ena številka: za leto 1928 je ugotovljeno, da je bilo pri nas izseljenstvo aktivno za približno 19 milijonov dolarjev, pasivno pa za 2,700.000 dolarjev. Torej so naši izseljenci poslali v državo, oziroma prinesli 15,970.000 dolarjev. Te številke nam govore, da se moramo brigati za izseljence že s stališča hvaležnosti.

Pred leti smo prosili, naj pride vsaj ena banka v Ameriko in ustanovi tam svojo podružnico. Naši ljudje zaupajo svoj denar najrajši domačinom. Nismo našli razumevanja. Zato so bili naši izseljenci prepuščeni zakotnim agentom, ki so kmalu spoznali, kako plodonosna je kupčija z izseljenci. Začeli so ustanavljati zasebne banke. Stotisoče in milijone dolarjev so naši izseljenci izgubili samo radi teh sleparjev. Leta 1908 je v Newyorku propadla banka Zotti, last nekega pustolovskega Dalmatinca. Samo slovenski izseljenci, ki so temu pustolovcu zaupali denar, so izgubili v tej banki 900.000 dolarjev. A tudi doma so se našli ljudje, ki so v ameriških listih objavljali drage inserate z lažnivimi hvalisanji za svoje zavode in tudi doma so naši izseljenci izgubili precej svojega denarja. Izseljenci bi bili lahko razočarani nad to premajhno skrbjo domovine zanjo. Marsikaj je že zamujenega, ne pa še vse. Še sedaj imamo izseljence v Holandiji, Belgiji, Franciji, ki tamkajšnjim hranilnicam ne zaupajo svojega denarja. Hranijo ga le v skrinjah. Seveda ga ob prvi skušnjavi radi zapravijo. Naši izseljenci bi morda več prihranili, če bi imeli koga, kateremu bi z upravičenostjo zaupali svoj denar.

Premalo skrbimo tudi za gospodarske vezi med domovino z izseljenci. Pred leti se je osnovala v Newyorku neka importna družba, ki je iz domovine izvažala gobe, ajdovo moko itd. Zanimanja je bilo precej, ali družba je imela premalo kapitala in je morala prenehati. Na vsak način pa moramo razširiti uvoz iz domovine v tujino. Tu nimamo niti pojma s kakšno ljubeznijo vise naši ljudje v tujini na vsem, kar je domače, kar je slovensko. Za domače ajdove žgance so vsi iz sebe. Ko smo pred leti dobili v Ameriko eno pristno ribniško žlico, je malo manjkalo, da je nismo dali med sveče.

Tudi naša kulturna podjetja, založbe in časopisi, bi se lahko bolj brigali za naše izseljence. Ameriški Slovenci imajo delovni čas tako urejen, da jim preostane čas za čitanje. Želja po literaturi je tam velika. Ko bi bilo torej prav urejeno, bi šla naša knjiga in list kot povodenj mednje. Tako pa tega največkrat nimajo in se zato hitro nauče angleščine in prično čitati angleški ter se s tem seveda še hitreje amerikanizirajo.

Občudovati moramo energijo naših izseljencev v Ameriki. Tako je v Ameriki eden zaslužnih voditeljev, Anton Grdina, ki ima le priprosto ljudskošolsko izobrazbo, kakor jo je dobil v domovini. Z vztrajnostjo se je v tujini naučil več in sedaj on piše za svoje rojake in jih utrjuje v ljubezni do stare domovine. In taki so vsi, vsi, ki vzdržujejo skupnost in vse gibanje med ameriškimi Slovenci. Edini inteligentje so največkrat duhovniki. V nekaterih ameriških mestih so dolge ceste, kjer po več kilometrov skupaj stanujejo in živijo sami Slovenci. Če greste po teh cestah, vidite sama slovenska imena na napisih trgovin. Tu se je izkazala slovenska energija. To so bili kmetski fantje, neuki v trgovskih poslih, pa so se povzpeli tako daleč. Njihova prirojena podjetnost jim je pomagala osamosvojiti se. Slovenci tudi kot politični živelj nekaj pomenimo v Ameriki. Saj imamo že svoje župane, poslance in druge funkcionarje v Ameriki. V severni Minessotti so Slovenci zelo gosto naseljeni in v javnem življenju precej pomenijo ter kar nekako odločujejo v politiki.

Ameriški Slovenci niso pozabili svoje domovine. Ameriško slovensko časopisje prinaša v vsaki številki vsaj eno, ali dve koloni vesti iz domovine. Pa naše? Minila so leta in leta, preden sem sploh zasledil kakšno notico o ameriških Slovencih. Sedaj gre to na boljše.

Mislite si o verstvu in o verskem vprašanju kar hočete. Priznati pa morete, da tam, kjer so slovenski misijonarji osnovali med Slovenci svoje cerkve, tam so se Slovenci uveljavili. Verstvo je taka sila, da pomenja ogelni kamen za življenje Slovencev. Kjer je bila cerkev, tam so Slovenci napredovali.

Slovenci v Ameriki še niso izgubili hrepenenja po svoji domovini. Tako bodo letos prišli v domovino in bodo nekateri tudi filmali prizore iz življenja v domovini, n. pr., ko vro ljudje iz cerkve. Filmi o naših krajih, gramofonske plošče z našo pesmijo, vse bi mogočno vplivalo na ohranitev narodnega čuta med ameriškimi Slovenci. Amerikanci nemškega ali irskega pokolenja, čeprav že davno več ne znajo teh jezikov, radi s ponosom poudarjajo in ob vsaki priliki: Amerikanec sem, toda nemškega (irskega) pokolenja. Če že ne moremo ohraniti večini izseljencev za vso bodočnost našega jezika, pa skušajmo, da bodo ohranili narodni čut in zavest pripadnosti svoji stari domovini. Vedeti moramo, da so naši izseljenci najboljši agentje v tujini za staro domovino. Njihovo delo je več vredno, kakor delo diplomatov.

Po predavanju je sledil razgovor za ustanovitev izseljenskega sveta, o čemer smo že poročali. Častno predsedstvo nad izseljenskim svetom za dravsko banovino prevzamejo: ban dr. Drago Marušič in knezoškofa dr. Gregor Rožman in Andrej Karlin.

Kako so v Menišiji oblegali tatu

Cerknica, 20. marca.

Nekje v naši Menišiji leži prijazna vasica, ki je bila zadnje dni pozorišče prav smešnega dogodka. Tu živi mlad zakonski par. Mož je že nekaj časa od doma po delu drugod, žena pa je sama gospodarila doma. Nekega dne se je odpravila od doma obiskat moža. Zaklenila je hišo in ključe izročila sorodnikom, od katerih sta dva ponoči hodila prenočevat v njeno hišo zaradi varnosti, da ne bi v odsotnosti gospodinje kak tat vlomil v hišo in kaj pokradel.

Sorodnika sta res vestno hodila čuvat hišo vsak večer. Ko sta oni večer zopet prišla, sta blizu hiše kar ostrmela, ker sta videla v hiši luč in da nekdo hodi po hiši. Močno sta se ustrašila in stekla domov povedat, da je nekdo vlomil v hišo. To je vse sorodstvo strašno razjarilo. Sklicali so sosede na lov na tatu. Tudi so sosede je ta novica zelo razburila. Vsakdo je pograbil, kar mu je prišlo pod roko: vile, sekire, kole itd. Tako oboroženi so korajžni fantje in možje obkolili hišo, kakor bi mignil, in se pripravili na naskok. Eden najbolj korajžnih je že nastopal okrog vogala s kolom v roki. V tistem hipu je zgrabil z levico v temi neznanega moža: »Kdo si?« Že mu je hotel podkuriti s kolom, ko se je neznanec v temi oglasil. Bil je oče gospodinje, katere hišo so oblegali in tudi eden od oblegovalcev, ki so prišli preganjat tatu. Med napadalsko četo je bil tudi oddelek, ki je imel nalogo, razsvetljevati bojišče: trije možje so nosili svetilke.

Ko je neznana oseba v hiši zaslišala šepetanje, lomastenje ne preveč tihih oblegovalcev in zagledala kar tri svetilke pod oknom, je odprla okno in vprašala z mirnim in prijaznim glasom: »Kaj pa počnete tukaj?« Sorodniki, oče, bratranci in sosedje itd. so se strašno začudili, ko so zaslišali skozi okno glas gospodinje, katere hišo so oblegali. Zgodba se je pojasnila tako-le:

Žena, ki je odšla obiskat svojega moža, ni povedala sorodnikom, kdaj se bo vrnila. Ko je pod večer prišla domov, se ni oglasila k sorodnikom, da bi ji dali ključ, ampak je prišla kar k svoji hiši, odprla od zunaj okno, zlezla skozenj v stanovanje in prižgala luč. Storila je to malce v šali, da bi sorodnika, ko bosta prišla, bila bolj začudena, od kod se je vzela in da bi ju malo prestrašila. Ta šala se ji je dobro posrečila. Ko so oblegovalci s ključem odprli vrata, so se lepo pozdravili z gospodinjo in se še dolgo časa smejali strahu, ki jim ga je bila napravila. Tudi sosedje, ki so pritekli na pomoč, so se vesele volje razšli vsak na svoj dom.

Aspirin
tablete
pristne le z
Bayer-jevim križem
BAYER

Ljubljana

Uspehi sv. misijona

Ljubljana, 23. marca.

Že včerajšnji »Slovenski list« je poročal o krasnih uspehih sv. misijona in o navdušenju ljudstva, ki se je posebno stopnjevalo to nedeljo. Naval pri službah božjih je bil v nedeljo tako velik, da ljudstvo v nekaterih cerkvah niti prostora ni dobilo. V frančiškanski cerkvi so morali n. pr. v nedeljo popoldne odpreti vsa vrata, da je moglo ljudstvo vsaj med vratmi prisostvovati misijonskim govorom in molitvam. V stolnici pa je še celo ob delavnikih tak naval, posebno zvečer, da mora mnogo ljudstva oditi, ker ne more več v cerkev. Poročali smo že tudi o velikem navdušenju ljudstva v šentpeterski in v trnovski fari. To zanimanje za sv. misijon, ki je vladalo že med tednom, je bilo v nedeljo seveda še mnogo večje kakor prej. Prav tako je veliko zanimanje tudi v šentjakobski fari in je bila v nedeljo ta cerkev prav tako polna kakor ostale. Kar pa je predvsem presenetljivo, je to, da je zvečer polna tudi šišenska cerkev, dasi moramo pomisliti, da je ta moderno zgrajena cerkev tako velika, da sprejme vase 5000 ljudi.

Vsi misijonarji in duhovniki po vseh župnih cerkvah imajo te dni nadčloveški trud s sv. spovedjo. Po 12 in še več ur na dan duhovniki neprestano spovedujejo, ali ljudi, ki bi se radi spovedali, še vedno ne zmanjka. Tudi k mizi Gospodovi ljudje pristopajo v nadvse razveseljivem številu. Tako je samo v frančiškanski cerkvi v misijonskih dnevih pristopilo k mizi Gospodovi okoli 10.000 vernikov.

Kakor smo že poročali, je bil v nedeljo zvečer po vseh župnih cerkvah enoten tema govorov, t. j. o sv. Evharistiji, »sprava«. Po govorih se je vršilo češčenje izpostavljenega presv. Rešnjega telesa.

Druga temata misijonskih govorov v teh dnevih so: Posvečevanje nedelj in praznikov, o krščanskem življenju itd. Zelo aktualen tema je imel nocoj v frančiškanski cerkvi p. Kazimir Zakrajšek, ki je govoril o pohujšanju in v svojih izvajanjih grajal predvsem javno pohujšanje, kakor se vrši po raznih izložbah, modi in razvadah itd.

Vernike frančiškanske župnije posebno opozarjamo, da bodo na praznik v sredo po sklepu sv. misijona, posvečene družine Srcu Jezusovemu, nato se vrše litanije in Te Deum, tako kot v drugih župnijah. Ker je na ta praznik tudi praznik patrona frančiškanske župnije, se bo vršilo v tej cerkvi po sklepu sv. misijona tudi cerkveno darovanje.

Ljubljana vrt cvetja in zelenja

Ljubljana, 23. marca.

Reformator sodobne Ljubljane profesor g. J. Plečnik določa v svojem regulačnem načrtu za mesto in za periferijo venec zelenja in parkov. Ko bo Ljubljanica regulirana, bodo zrastle ob njenem obrežju nove avenije, ki bodo oživljene z drevoredi in s cvetjem. V nekaj letih se bo mesto spojilo s sosednjimi občinami. Že sedaj je treba zato misliti, kako naj bi se naše mesto spremenilo v en sam velik vrt zelenja in cvetja.

Na podlagi regulacijskega načrta prof. J. Plečnika, v katerem je predvideno razširjenje drevoreda in spojitev z Aleksandrovo cesto, je mestna občina lani pričela izkopavati suha drevesa, ostala pa, ki so bila še zdrava, je dala presaditi v Lattermannov drevored, v katerem so nastale večje vrzeli.

Težave z drevjem.

V zadnjih dveh letih so pričeli kostanji v Ljubljani splošno hirati. V glavnem tivolskem drevoredu se je posušila skoraj polovica dreves. Tudi v Zvezdi se posuši vsako leto več kostanjev, ki se posuše v nekaj mesecih. Prav tako so morali biti zamenjani kostanji na otroškem igrišču s kanadskimi topoli. Kostanjev drevored ob Ljubljanici pa je zelo oviral promet zaradi blata in vlage. Zato je moralo mestno vrtnarstvo te kostanje obrezati. Med raznimi deli po zimi je mestno vrtnarstvo obrezalo vse drevorede, grmičje in drevesa v mestnih nasadih in popravilo ograje v mestnih gozdovih in parkih, prav tako tudi klopi.

Na Masarykovi cesti sta bila prazna še dva otoka. Na ta dva otoka bi morale biti zasajene platane. V hudi predlanski zimi pa so vse platane zmrznile in jih ni bilo mogoče dobiti ne v tu- in ne v inozemstvu. Zato je mestno vrtnarstvo zasadilo tja začasno javorje.

Cvetlice, grobovi, parki.

Lansko spomlad je mestna občina uredila vse nasade, prekopala gredice in zasadila okoli 10.000 spomladanskih cvetic. Na novo je bil preurejen vrt pred Rudarsko visoko šolo.

Lani so uporabili okoli 30.000 raznih cvetlic, ki so bile spomladi pripravljene.

Mestna občina vzdržuje več grobov zaslužnih občanov, ki jih urejuje mestna vrtnarija. Mestna občina je okrasila s cvetjem tudi magistrat, licej in druga poslopja.

Lani je bil dovršen park ob ribniku, ki ga je začel pokojni g. Hejnic, stezice pa so bile posute s peskom. Pri tej priliki se je pokazala potreba, da bi se morala v vse nasade napeljati voda za zalivanje.

Vrtnarija premajhna.

Zaradi tega, ker vrtnarska dela in nasadi vedno bolj naraščajo, je postala mestna vrtnarija že premajhna. Rastlinski materijal mestne občine je vreden okoli 600.000 Din, prišel pa bo počasi v izgubo, ker so rastline v rastlinjakih, tako v Souvanem in v Škofovem rastlinjaku tako natrpane, da stoji lonec na loncu. Souvanov rastlinjak bo treba tudi odstraniti, sicer se bo sam podrl. Izdelani so že načrti za nov rastlinjak, gospodarsko poslopje in za pisarno.

Letošnja vrtnarska dela.

Važno delo mestnega vrtnarstva v tem letu bo definitivna ureditev glavnega tivolskega drevoreda po načrtu g. prof. Plečnika. S temi deli je mestna občina pričela v jeseni, ko je bil na razpolago brezplačen gramoz na Celovški cesti. Kakor smo svojčas že poročali, bo na promenadi, ki bo spojena z Aleksandrovo cesto, dolga preproga cvetja in zelenja. Ta preproga bo pomenjala tudi stalno javno vrtnarsko razstavo, ki bo v spodbudo vsem lju'iteljem vrtnarstva in posestnikom vrtov, da olepšajo svoje vrtiče. Za to preprogo cvetja bo letno potrebnih približno 20.000 cvetlic.

Ureditev Zvezde.

Sedaj, ko so urejeni Vegova ulica, Cojzov graben in Kongresni trg, je posebno važna tudi ureditev Zvezde. Na obeh straneh Zvezde podjetniki vedno bolj grade nove lokale. Z novo tramvajsko črto bo usmerjen ves promet črez Kongresni trg. Zato je nujna potreba, da se napravi spojka z Vegovo ulico. Kakor je izdelal načrte prof. Plečnik, bi Zvezda s tem ne izgubila nič, temveč mnogo pridobila, ker bi ostali vsi zdravi kostanji na mestu. Za nujno potrebo ureditve Zvezde ne govore samo estetski, temveč tudi varnostni oziri. Kostanji so namreč pregosto zasajeni, s svojimi trhlimi in šibkimi vejami pa stalno ogrožajo občinstvo. V dežju se kršijo še celo sveže in zelene veje. Ako bi se kostanji v Zvezdi obrezali, bi to pospešilo njihovo hiranje, kakor v tivolskem drevoredu. Poleg teh dveh del bo letos najvažnejša še

ureditev Celovške ceste.

Tam se bodo morali posekati kostanji, ki ovirajo promet. Ob hodnikih bo treba urediti travnato rušo in zasaditi nova drevesa, ki s svojo rastjo ne bodo ovirala prometa. Mestna vrtnarija namerava letos preurediti tudi drevored v Vojvode Mišiča ulici, česar pa ne moremo odobravati, ker so gabri v tej ulici še mladi in je to sploh najlepši drevored v Ljubljani. V ostalem pa moramo namene in načrte mestne vrtnarije le pozdraviti z upanjem, da bo Ljubljana nekoč res vrt cvetja in zelenja.

Številni ponesrečenci

Ljubljana, 23. marca.

V ljubljansko bolnišnico so danes pripeljali 29 letnega Miklavža Tobodoša, mestnega knjigovodjo iz Stare Kaniže. Ta se je danes v opoldanskih urah ustrelil z revolverjem v levo stran prsi tik srca. Vzrok njegovega dejanja ni znan. Tobodoševo stanje je zelo težko in ranjenec niti ne more govoriti.

V tovarnah KID na Jesenicah se je danes pripetila težja nesreča. 25 letnemu delavcu Lovru Žumru je med delom padlo težko železo na nogo in mu jo zlomilo.

70 letna kočarica Franca Marolt iz Velike Loke je danes pri domači hiši padla ter si zlomila levo roko.

Mala, 4 letna Iva, hčerkica mizarja Avseneka v Lešah pri Brezjah je pri igri po nesreči pogoltnila 10 parski novec. Morala je v bolnišnico.

Bančni uradnik Ivan Potočnik v Beethownovi ulici 16 se je v nedeljo zvečer v domači kuhinji zastrupil s plinom. Baje se je to zgodilo po nesreči. Nezavesten je bil prepeljan v bolnišnico, kjer se je danes zavedel in je upati, da je že izven nevarnosti.

Kaj bo danes

Drama: »Dom osamelih žena.« Red E.

Opera: »Prodana nevesta.« Red B. Gostuje g. Julij Betetto.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12, mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, mr. Hočevar, Šiška, Celovška cesta 34.

⊙ **Dekliški odsek prosvetnega društva Krakovo-Trnovo** ima na praznik Marijinega Oznanjenja v farni cerkvi trnovski ob 7 zjutraj skupno sv. obhajilo.

•

⊙ **Na praznik, v sredo, ko bomo proslavljali naše dobre matere, bodo gospe in gospodične** Slov. krščanske ženske zveze prodajale po ljubljanskih ulicah odznake v prid počitniške kolonije. Saj je ta prav v to namenjena, da v počitnicah matere za par tednov razbremeni in odpelje malčke pod dobrim nadzorstvom na oddih; zato po pravici spada v okvir materinske proslave. Vsakdo naj priloži v prid počitniške kolonije 1 Din s tem, da kupi mičen odznak z materino sličico.

⊙ **Bogoslovna akademija** priredi prihodnje predavanje v petek 27. marca ob 20 v Alojzijevišču. (Danes ni predavanja.) Predaval bo g. prof. dr. Franc Lukman.

⊙ **Po poti križa** je vodilna misel večera **religiozne glasbe**, ki ga proizvaja ob sklepu misijona v petek 27. marca zvečer ob 8 v frančiškanski cerkvi **akademski cerkveni zbor.** Uvodno besedo bo govoril g. univ. prof. dr. Lambert Ehrlich. Ker bo to gotovo lepa in edinstvena prireditev te vrste v letošnjem postu, vabi vse k polnoštevilni udeležbi: Vincencijeva konferenca za akademike.

⊙ **Ljubljanski župan na Dunaju.** V »Neues Wiener Journalu« od 22. marca 1931, na strani 24, beremo med dnevnimi novicami pod zaglavjem: Iz dunajskih hotelov: »Sem so došli in se nastanili v hotelih Hess. König von Ungarn in Oesterreichischer Hof: Grof Alojzij Lodron, Himmelberg, grofica Ema Weckersheim, grof Carlo Brasavola, Verona, baron Schwarz, Salzburg, baronica Lucie Schleinitz, Graz, avstrijski poslanik v Belgradu dr. Herman Ploennies, nemški poslaniški ataše Werner Junker, Berlin, **župan Jožef Turk, Ljubljana,** policijski prefekt v Bukareštu Alfred Paesimade itd....«

⊙ **Podžupan g. Jarc v Belgradu.** Včeraj zjutraj je prispel v Belgrad podžupan prof. Evgen Jarc, kamor se je bil v nedeljo zvečer odpeljal. Podžupan prof. Jarc se vrne v četrtek zjutraj v Ljubljano. V Belgradu se mudi v važnih občinskih zadevah.

⊙ **Novoimenovani docent na juridični fakulteti v Ljubljani g. dr. Tomšič Ivan** prične predavati v torek 26. marca ob 12 v zbornici univerze z uvodno besedo: Najnovejša stremljenja v meddržavnem pravu.

⊙ **Oljčne vejice v korist revežem.** Ta teden vsak dan od 8—12 prodajajo članice ljubljanskih konferenc oljčne vejice. Ker je čisti dobiček namenjen revežem posameznih konferenc, se vljudno priporočamo slavnemu občinstvu za nakup istih. Naše postojanke so zaznamovane z napisi: Elizabetna konferenca za reveže.

⊙ **Pogreb prof. Martina Zgrablića.** O smrti prof. Martina Zgrablića je »Slovenski list« že poročal. Včeraj popoldne se je vršil njegov pogreb, ki je bil sicer na zunaj skromen, a drugače prav lep in impozanten. Pred hišo žalosti v Knezovi ulici so pokojniku zapeli domači pevci, združeni z istrskimi in primorskimi akademiki »Vigred« se povrnec, nakar se je formiral velik žalni sprevod. Za 6 venci so korakali dijaki in dijakinje ter profesorski zbor II. realne gimnazije z g. ravnateljem Bogumilom Remcem na čelu. Za krsto so šli žalujoči hčerki in sorodniki, dalje pokojnikov mlajši rojak in pobratim vpok. prof. dr. Zgrablič, ki je bil pokojnikov tovariš na pazinski gimnaziji, a v izredno velikem številu istrski in primorski rojaki in rojakinje, kakor tudi šef prosvetnega oddelka g. dr. Lončar in mnogi profesorji ostalih ljubljanskih srednjih šol. Mnogi prijatelji in znanci so pokojnika spremili tja do groba na pokopališče pri Sv. Križu. Naj blagi pokojnik mirno počiva v naši zemlji.

⊙ **Pianist Ivan Noč** priredi v sredo 1. aprila v Filharmonični dvorani klavirski koncert. Tekom lanske sezije je koncertiral v Nemčiji in Švici, kjer je dosegel sijajen uspeh. Vse kritike brez izjeme priznavajo Noču bleščečo tehniko, veliko muzikaličnost in izbran okus. V Berlinu je jugoslovanski poslanik, minister Balugžič priredil Noču čajanko, na kateri je bil zbran diplomatski zbor, elita berlinske publike in najznamenitejši kritiki. Na tej čajanki je izvajal Noč med drugim tudi svojo priredbo Bachovega koncerta za orgle v a-molu, ki je dosegla sijajen uspeh, in Tajčevičeve »Balkanske plese«, ki so navdušili Berlinčane. Balkanski plesi so tudi na sporedu njegovega ljubljanskega koncerta v sredo, 1. aprila. Vstopnice v Matični knjigarni.

⊙ **Splošna maloželezniška d. d. v Ljubljani** sporoča, da bo vsled gradbenih del za električno cestno železnico proti Viču Tržaška cesta zaprta za tovorni promet od torka 24. t. m. dalje in sicer od odcepa Glinške ulice do cerkve na Viču. Tovorni promet se bo vršil do nadaljnjega preko Rožne doline. **Mestni avtobusi od Glavne pošte proti Viču** bodo začasno vozili po Erjavčevi cesti preko Rožne doline na Vič, vsled česar odpadejo vsa postajališča na Rimski cesti.

⊙ **Praktično obrezovanje vinske trte.** Ker je zadnjo soboto nagajal dež pri poučnem obrezovanju vinske trte se bo vršilo ponovno obrezovanje danes popoldne ob 3. v podružničnem vrtu pri Amandovi hiši, Gradišče. Tudi nečlani SVD, ki imajo trto v svojem vrtu, so vabljeni.

⊙ **Rok za sečnjo lesa.** Gozdni posestniki se opozarjajo na tozadeven razglas, ki je nabit na občinski deski.

⊙ **Srajce,** sportne in modne, kravate in nogavice, v krasni izbiri in najceneje pri **Šterk nasl. Karničnik,** Stari trg 18.

⊙ **Damsko perilo,** moderne bluze, torbice, flor, nogavice in rokavice, najsolidnejše cene pri **Šterk nasl. Karničnik,** Stari trg 18.

Obvarujte se okuženja in prehlada

s

PANFLAVIN-PASTILAMI

Maribor

□ **Senzacionalno je vplivala** svojčas vest o razpisu primarijatov v mariborski splošni bolnišnici. Sedaj se je zadeva rešila tako, da je banska uprava mesto označbe »primarij« odredila uradni naziv »oddelkovih šefov«, ter so imenovani: dr. Matko za šefa internega oddelka, dr. Dernovšek za šefa okulističnega oddelka, dr. Černič za šefa kirurškega oddelka, dr. Benčan za šefa ginekološkega in porodniškega oddelka, dr. Robič za šefa dermatološko-venerološkega oddelka. Ravnatelj bolnišnice nosi odslej uradni naziv upravnika. Omenjene funkcije vrši dr. Vrečko.

□ **Poštni uradi** poslujejo na praznik Marijinega Oznanjenja ves dan.

□ **Iz Zagreba do Maribora na strehi železniškega voza.** V Hočah so našli na strehi železniškega voza moža, vsega črnega in premrzlega ter presunljivo slabega izgleda. Legitimirali so ga in je prišlo na dan, da je mož romunski dezerter in da je celo pot do Maribora preždel na strehi železniškega voza. Zaprli so ga ter mu dodelili bivališče pri »Grafu«.

□ **A. Balaban v Mariboru. Začetkom aprila** priredi slavni ruski baritonist Aleksander Balaban, bivši član beograjske opere in sedanji prvi baritonist graške opere, koncert »Ruska pesem«. Koncert se vrši v okvirju mariborske ljudske univerze.

□ **Grajski kino.** Od včeraj naprej predvaja Prosvetna zveza znani film, ki kaže ekspedicijo admirala Byrda na južni tečaj. Kakor znano, se je podala l. 1928 Byrdova ekspedicija iz Severne Amerike na južni tečaj. Ob robu velike ledene barijere antarktičnega kontinenta je nastala naselbina posebne vrste. Imenovali so jo udeleženci te ekspedicije »Malo Ameriko«. Ta »Mala Amerika« je trajala 14 mesecev: več barak sredi ledenih plošč, oddajna postaja in letalsko taborišče. Od teh 14 mesecev so udeleženci preždeli pet mesecev v popolni polarni temi. Vse to boste videli ob priliki predvajanja imenovanega filma. Popoldne posebne dijaške predstave proti enotni vstopnini 5 Din.

□ **Vsa lahko opravite** v naši novi podružnici na Aleksandrovi cesti (Prosvetna knjižnica) v zadevi oglasov, inseratov in naročnine za naš list. Zlasti se tam zglase vsi tisti, ki jim je uprava na Koroški cesti nekoliko od rok.

□ **Mnogo več** kakor kaže skromni naslov nam bo nudil zadnji prosvetni večer, ko govori ga. Katica Šedivy o Belgradu nekdaj in sedaj. Ob razvoju Belgrada nas bo uvedla v srbsko miselnost, nam predočila težka vprašanja srbskega naroda, posvetila v zakulisno delovanje in življenje velikih mož ter nam naslikala zanimive srbske navade in običaje. Na srbskem večeru prihodnji četrtek, dne 26. t. m. v Zadružni gospodarski banki vsi na svidenje!

□ **Avtodružba Sv. Lenart** v Slovenskih goricah sporoča, da se prične od četrtka, dne 26. t. m. naprej redna vožnja na progi Sv. Lenart-Zgornji Cmurek.

□ **Lovski blagor.** Krasnega merjasca je ustrelil na Boču tovarnar Mirko Krajnc iz Frama. Nagačena mrjaščeva glava je na vpogled pri nagačitelju Zieringerju v Frankopanovi ulici.

□ **Smrtna kosa.** V starosti 58 let je umrla v Cankarjevi 34 bivša trgovka Marija Golob. Pogreb bo danes ob 15 na mestno pokopališče v Pobrežju. — V Kettejevi 4 je umrla Karla Kos, bivša železniška uradnica, stara 30 let. Pogreb bo danes ob 16 iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju. Pokojnicama blag spomin, težko prizadetim žalujočim naše globoko sožalje!

□ **Če dobi pobec orožje v roke.** 16-letni vajenec Vinko Mihurko si je obstrelil desno roko radi neprevidnega ravnanja s flobertovko. Krogla mu je obtičala v desnici. Pomoči je moral iskati v bolnišnici.

□ **V nedeljo.** Na Rapidovem igrišču igrata v nedeljo za prvenstvo Maribora SK Maribor in SK Rapid. Dopoldne pa na Mariborovem igrišču SK Železničar in SK Svoboda.

□ **Podlegel je opeklinam,** ki jih je bil zadobil ob priliki požara v baraki trgovca Fr. Marka v Melju, 22-letni natakar Franc Krabonja.

□ **Velikonočni mariborski sport.** Rapidovci gredo v Solnograd, Mariborci v Ljubljano, Železničarji pa ostanejo v Mariboru in se pomerijo s Korošci. Če bo seveda ugodno vreme.

□ **Brandl trio nastopi.** Začetkom aprila koncertira o mariborskem gledališču znani Brandl trio, ki absolvira še svojo turnejo po Avstriji in severni Italiji, nato pa zaključuje svoje potovanje s koncertoma v Ljubljani in Mariboru.

□ **Padec s podstrešja.** S podstrešja v Razvanju je padel 19-letni čevljarski vajenec Vinko Ledinek ter si pri padcu strl ključnico. Zdravijo ga v mariborski bolnišnici.

□ **Ker je ponaredil podpise na menici,** se je zagovarjal včeraj pri tuk. sodišču bivši poštni uradnik Franc M. Maja meseca lanskega leta je zaprosil pri mariborski Mestni hranilnici za posojilo v znesku 2000 Din. Obljubil je, da bo plačeval mesečno 200 Din na račun svoje plače. Hranilnica je njegovi prošnji ugodila, če podpišeta menico tudi njegova žena in hčerka, katera podpisa pa je M. ponaredil in dvignil denar. Pozneje so kmalu prišli temu na sled ter se je cela zadeva predala sodišču. Obtoženec je bil obsojen na 1 mesec poostrenega ječe.

□ **Uradni dan Zbornice za TOI v Mariboru** se ne vrši dne 25. marca 1931, temveč v četrtek, dne 26. marca 1931 v prostorih Gremija trgovcev v Mariboru, Jurčičeva ul. 8.

Celje

⊘ **Tragična smrt splavarja.** V sredo 4. marca zvečer se je okrog 18, ko se je že mračilo, pripetila na Gračnici pod Rimskimi toplicami težka splavarska nesreča. Dasiravno se je že nočilo in je bilo predvideti, da bodo splavarji mogli šele v trdi temi dospeti do Zidanega mosta, so se vendar odločili za nadaljevanje poti. Na enem izmed prvih splavov je bil tudi vodja splavarjev in posestnik g. Stopar. Na Gračnici, kjer je voda sicer plitka, a močno deroča, ter je bila povrh še kalna, je splav zadel ob skalo in se razbil. Pri tem je hotel Stopar, videč bližnjo nezgodo, še pravočasno z veslom odriniti splav od skale. Veslo pa ga je udarilo preko želodca. Udarec je Stoparja omamil, v naslednjem trenutku se je splav že razbil in Stopar je izginil v valovih. Tovariši so sicer opazili, kako je še nekajkrati stopilo truplo Stoparja na površje, a radi teme in deroče vode ni bilo misliti na rešitev. Nadaljevali so pot brez svojega gospodarja. Po 14 dnevnem potovanju so pristali v Mitrovici, kjer so pristali s splavi na suhem. In — o groza — pod zadnjim splavom so našli zapletenega v žici gospodarja. Tako je napravil utopljenec dolgo pot 14 dni od Rimskih toplic do Mitrovice pod splavom. Res bridek in nevaren je kruh naših pogumnih splavarjev.

⊘ **V celjsko bolnišnico** so v nedeljo 22. marca pripeljali nezavestno 17 letno frizersko vajenko Berto Schachman vsled zastrupljenja z lizolom. V bolnišnici so ji izprali želodec in je sedaj izven nevarnosti. Vzrok obupnega dejanja je neznan.

Trbovlje

Popravek. V št. 62 z dne 17. t. m. se nam je vrinila neljuba pomota v notici »Roparski napad pri belem dnevu«. Napadalec se piše Kotnik Peter, ne pa Koritnik Peter.

Slovenska Bistrica

Molitve za versko svobodo naših bratov v Primorju so se vršile v župni in samostanski cerkvi. Obe cerkvi sta bili ob tej priliki do zadnjega kotička napolnjeni.

Tridnevnica v mestni cerkvi se vrši 25., 26. in 27. marca. Vodil jo bo p. Gabriel Planinšek iz Maribora.

Kramarski in živinski semenj bo na cvetni petek. Ta semenj je eden najboljših in upamo, da bo tudi letos prišlo na semenj obilo prodajalcev, še več pa kupcev.

Št. Janž na Drav. polju

Kat. slov. izobraževalno društvo ponovi na praznik 25. marca ob 15 v Društvenem domu igro: »Mlinar in njegova hči«. — Prve dni marca se je preselil poštni urad v prostore Društvenega doma.

Murska Sobota

Izročitev odlikovanja. V konferenčni dvorani se je vršila na Jožefovo slavnostna seja profesorskega zbora. Pri tej priliki je g. ravnatelj Vagaja izročil g. prof. Rauterju red Sv. Save V. razreda.

Zborovanje lastnikov mlatilnic. V dvorani tukajšnje skupne obrtne zadruge so zborovali lastniki parnih mlatilnic. Sklenili so, da vložijo prošnjo za revizijo parnih kotlov in za znižanje taks. Razpravljali so tudi o načinu zavarovanja, o načinu odmere zaslužka in o drugih važnih zadevah.

Zasačen vlomilec. V Dobrovniku pri Toplakovih je poskusil vlom domači hlapec, 18letni G. Neopaženo se je splazil v sobo, v kateri je gospodar hranil denar. Odprl je miznico in jo je začel prazniti. Pri tem je delal precej hrupa. Zunaj so ga slišali in domača hči je prišla v sobo. Vlomilec je slišal bližajoče se korake in se je skril pod posteljo. Dekle je takoj opazilo, da v sobi ni vse v redu. Pogledala je pod posteljo in tam je zagledala hlapca. V sobo je poklicala druge. Tatu so potegnili izpod postelje. Kmalu je prišel orožnik, ki je fanta odvedel.

Kamnik

Na praznik Marijinega Ozn. priredi društvo »Kamnik« Materinski dan. Na sporedu je več točk, tako orkestralne, pevske, deklamacije, dramatični prizori itd. Vsi vljudno vabljeni! Matere pridite!

V nedeljo se je vršil v Kamniku rekrutski tečaj, katerega je organiziralo Prosvetno okrožje F. O. Tečaja se je udeležilo 137 rekrutov iz našega okrožja. Predaval je g. dr. Justin, polkovnik iz Ljubljane. Tečaj je uspel v veliko zadovoljstvo fantov. Končno so se še slikali. Želeti bi bilo, da vsa prosv. okrožja sledijo kamniškemu okrožju.

Sporočamo vsem fantom, udeležencem rekrutskega tečaja, da so fotografije že gotove in se dobijo po 5 Din pri fotografu g. Fr. Aparniku v Kamniku na Šutni, ne pa v kaplaniji, kakor je bilo rečeno.

Vse interesente ceste v Suhi potok obveščamo, da se bo 25. t. m. vršil sestanek ob 10 v gostilni »Pod skalco« v Kamniku v svrho delitve popravil te ceste in v svrho volitve novega odbora.

Dnevna kronika

Koledar

Torek, 24. marca: Gabriel, arhangel.

Novi grobovi

† **Kanonik Martin Dogša.** V nedeljo ob pol 8 zvečer je umrl na Grabah pri Središču v 70. letu starosti Gospod Martin Dogša, kanonik čazmanskega kapitlja. Od 1. decembra je bival na svojem domu, kjer je po dolgi bolezni v Gospodu zaspal. Pokopali ga bodo danes, 24. marca, ob pol 3 na pokopališču v Središču.

† **Na Bukovici pri Selcih** je v soboto nenadoma umrl trgovec in gostilničar Janez Fojkar, star 62 let. Po končani jutranji molitvi ga je zadela kap, padel je in bil takoj mrtev. Pokojni je bil poštenjak, globokoveren mož, ki je vedno vneto branil in podpiral dobro krščansko stvar. Za potrebe bližnjega je imel vedno odprto srce in roke. Zlasti siromaki, ki so pogosto trkali na njegova vrata, ga bodo zelo pogrešali. Tudi za cerkvene namene je mnogo daroval. Bil je dolgo vrsto let član krajnega šolskega odbora na Bukovici, vodil selško pošto itd. Pogreb blagega pokojnika je bil v ponedeljek, dne 23. marca, v Selcih. Pokojnik se priporoča v molitev in blag spomin!

Osebne vesti

= **V imenik zdravniške zbornice** za dravsko banovino je bil vpisan sekundarij splošne bolnišnice v Mariboru dr. Rudolf Lovrec.

= **Imenovan** je za okrajnega vetrinarskega pristava v Kranju veterinarski pripravnik V. Bedenk.

Ostale vesti

— **Anketa za povzdigo tujskega prometa v Kamniku in okolici.** Tujsko prometno društvo v Kamniku priredi 29. marca točno ob 15 v Narodni čitalnici v Kamniku anketo za povzdigo tujskega prometa. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika; 2. pozdravi zastopnikov oblasti; 3. predavanja: a) pomen in organizacija tujskega prometa (ravnatelj Vl. Pintar), b) splošni in krajevni pogoji za povzdigo tujskega prometa (dr. Fran Ogrin), c) stanje in razvoj prometnih sredstev (Cerer Anton); 4. splošen razgovor. Namen ankete je, podati tujskoprometnim interesentom poučne in vzgojne smernice ter navodila glede tujskega prometa (preskrba stanovanj itd., dalje zainteresirati širšo javnost za Kamnik z bližnjo in daljno okolico, ki ima vse naravne pogoje za tujski razmah. Na to anketo vabimo urade, županstva, šolska upraviteljstva, občne organizacije, hišne posestnike, gostilničarje, trgovce, sploh vsakogar, ki se zanima za stvar in hoče služiti razvoju tujskega prometa. Kdor ne bi prejel vabila, naj se smatra navzlic temu za vabljenega. — Tujsko prometno društvo v Kamniku.

— **Slovenske pevce in podeželsko občinstvo sploh** opozarjamo na ponovitev Sattnerjeve kantate »Oljki«, ki bo na cvetno nedeljo popoldne ob treh. Kantato »Oljki« izvaja celoten ansambl Glasbene Matice, pomnožen s solisti in opernim orkestrom, pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Vsega skupaj sodeluje na koncertu 200 oseb. Koncert je izredno veličasten, zato opozarjamo še prav posebej nanj. Vstopnice po znižanih cenah v Matični knjigarni v Ljubljani, Kongresni trg.

— **Izdaja jubilejnih znamk v spomin na desetletnico osvobojenja.** Prometno ministrstvo razglaša, da se bodo s 1. aprilom dale v promet jubilejne znamke v spomin na desetletnico osvobojenja in zedinjenja našega naroda, in sicer: 1. znamke po 50 par, temnozelene barve s sliko pokrajine Dobro polje. Gornji del znamke nosi napis »Kraljevina Jugoslavija« v latinici, spodnji del pa »Dobro polje« v cirilici. 2. Znamke po 1 Din, rdeče barve s sliko spomenika, ki bo postavljen v Parizu nad grobovi naših vojakov, umrlih na Francoskem. Gornji del te znamke ima napis »Kraljevina Jugoslavija« v latinici, spodnji del »Srpski radnički spomenik u Parizu« v cirilici. 3. Znamke po 3 Din, modre barve s sliko Kajmakčalana. V gornjem delu te znamke je napis »Kraljevina Jugoslavija« v latinici, v spodnjem delu pa »Kajmakčalan« v cirilici. Znamke po 50 par se bodo prodajale s pribitkom 50 par, to je po 1 Din, znamke po 1 in 3 Din pa s pribitkom 1 Din, to je po 2 in 4 Din. Te znamke bodo v prometu od 1. aprila do 30. septembra 1931.

— **Umetniške velikonočne razglednice** je izdalo ACM. Ena predstavlja Vstajenje Kristusovo po sliki ruskega slikarja Nesterova, druga pa Marijo Magdaleno, ko prihaja od Kristusovega groba in naznanja Vstajenje (po sliki Vasnecova). Dobivajo se v trgovinah in v pisarni ACM v Ljubljani, Napoleonov trg 1.

— **Prvi protestantovski škof v Jugoslaviji.** Preteklo nedeljo so imeli pripadniki protestantovske vere v Zagrebu sestanek. Na dnevnem redu je bila volitev prvega protestantovskega škofa v Jugoslaviji. Izvoljen je bil dr. Filip Popp, dosedanji školjski administrator.

— **Okrajni kmetijski odbor v Kranju.** Vse vloge, zadevajoče okrajni kmetijski odbor v Kranju, naj se odslej naslavljajo na naslov: Franc Jamnik, predsednik okrajnega kmetijskega odbora, Podreča št. 25, p. Smlednik.

— **Samomor mestnega stražnika.** Novo mesto, 23. marca. Danes zjutraj okrog 6 so našli ljudje na Stari poti čez Kapiteljski hrib v mesto na četrti klopi od hiše gosp. Brodarja v smeri proti kolodvoru v glavo ustreljenega, 28 letnega Franca Jožela, doma iz Grahovega pri Cerknici, ki je pred par meseci nastopil službo mestnega stražnika v Novem mestu. Ležal je na klopi, s katere je potem padel na tla. V samokresu je bilo 4 do 5 nabojev, katere je, razen dveh, najbrže izstrelil v zrak, z enim se je ustrelil v glavo, drugi pa je ostal v cevi. Projektil mu je prodrl glavo na desnem sencu in prebil možgane. Kaj je bilo vzrok samomora, se ne more dognati. Po izpovedbi njegovih službenih tovarišev je bil že dalj časa zelo razburjen in se je sploh jako čudno obnašal. V nedeljo zjutraj je bil še v kapiteljski cerkvi pri sv. obhajilu in se tudi tamkaj čudno obnašal. To noč je imel nočno službo in je na svojem obhodu po mestu prišel tudi v Bršljinsko predmestje, kjer je pri neki hiši trkal in klical neko dekle, s katerim sta bila znana, češ da bi rad z njo govoril. Pogovarjala sta se približno četrt ure, nakar je odšel po Stari poti čez Kapiteljski hrib proti mestu. Da bi bil na tej samotni poti od koga napaden in ustreljen, je izključeno, kakor tudi to, da bi si bil vzel življenje zaradi onega dekleta, ki je to noč govoril z njim. Najbrže je to storil v hipni zmedenosti. O dogodku je bilo takoj obveščeno orožništvo, ki je takoj prišlo na lice mesta in našlo stražnika še živega. Odredilo je prevoz v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Kljub temu pa je nesrečnež ob 14.50 popoldne umrl.

— **Kmalu se bo začelo delo po domačih vrtovih.** Vsak bi rad imel najlepši vrt, hkrati pa bi naj bil najbolj strokovnjaško obdelan, urejen in okrašen. Zdaj je čas premisliti natančno, kaj in kako bo treba na spomlad z domačim vrtom. A kdo neki naj svetuje in vodi pri urejevanju, pri obdelovanju in pri vseh drugih tako važnih stvareh, ki se tičejo vrta? Enega zanesljivega in preizkušenega vodnika in svetnika vam moremo priporočiti: M. Humeka. Njegova praktična pojasnila, ponazorjena s 102 podobami in 2 barvnima slikama v knjigi **»Domači vrt«**, ki je nedavno izšla v drugi, predelani in pomnoženi izdaji, vas ne puste nikdar na cedilu, vse, kar potrebujete, najdete v njih — skratka, idealna knjiga, ki jo mora imeti vedno pri roki vsak posestnik domačega vrta, velikega ali majhnega, zakaj vsakomur pride prav. Cena broširanemu izvodu je Din 42, v celo platno vezanemu Din 54 (brez poštnine). Naročite nemudoma pri založnici Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **»Zbori.«** Revija nove zborovske glasbe. Uredja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. — Izšel je 1. zvezek letošnjega letnika z naslednjo vsebino: Glasbeni del. E. Adamič: Od majolke, Vse najlepše rožice, Vse rožice rumene, Šel sem po zelenem travniku, moški zbori, S. Osterc: Tri belokranjske: a) Polžek, b) Na pust, c) Tepežnica, mešani zbori, M. Rožanc: Da sem jaz ptičica, Mirk V.: Sunce jarko, mešana zbora, Z. Prelovec: So še rožce u hartelnu žavovale, koroška narodna za bas s klavirjem. — Književni del: V. Pfeifer: Slava delu (Dr. Josipu Čerinu za 40. dirigentski jubilej). Naši skladatelji. Dopisi. Iz naših organizacij in društev. Novosti. Razno. Iz uredništva in upravništva. — Dolžnost vsakega pevskega zbora je, da se naroči na »Zbore«, listu bi se pa omogočil obstoj, če bi se nanj naročili vsi pevci in pevke, solisti in solistinje ter vsi ljubitelji glasbe. Letna naročnina za letos znaša 50 Din. Pevke, pevci! Podprite svoj list! Naročite ga po dopisnici na naslov: Uprava Zborov, pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani.

— **Izšla je knjiga »Otrok« II,** spisal Josip Volc. Založila Prodajalna KTD (H. Ničman) v Ljubljani. — Broširana knjiga stane Din 24, vezana Din 34; po pošti Din 1.50 več.

— **Pri odebelelosti naravna »Franz-Josef«** grenčica močno pospeši prebavo in napravi telo vitko. Mnogi profesorji jemljejo **»Franz-Josef«** vodo kot celo proti odebelelosti srca zelo dragoceno sredstvo in sicer zjutraj, opoldne in zvečer po tretjino kozarca. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kranj

Strelska vaja strelske družine se vrši mesto v sredo, v torek 24. t. m.

Občni zbor Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb za sodni okraj Kranj bo 10. aprila 1931 ob 5 popoldne pri okrajnem sodišču v Kranju v sobi št. 9 s sledečim dnevnim redom: 1. Sklepanje o razidu društva in 2. o njegovem premoženju. Za slučaj da ta občni zbor ni sklepčen, se vrši ponovni občni zbor ob 5 popoldne dne 24. aprila 1931, na istem mestu in z istim dnevnim redom, ne glede na navzoče število članov. Vse članstvo je vabljeno.

Portret gimn. profesorja g. Fr. Sal. Watzla je te dni dovršil in razstavil v izložbenem oknu »Ilirije« akademski slikar g. prof. Josip Pungartnik, ki je nastavljen na tukajšnji realni gimnaziji kot profesor za risanje. Slika je dovršena precizno in strogo realno in očituje znaten talent umetnika-slikarja kot dovršenega portretista, ki s silno fineso podaja vse glavne in stranske linije obraza, da zadobi slika čim bolj veren odraz resničnosti.

Ježica

Smrtna kosa. Umrl je v Stožicah zadet od srčne kapi bivši ekonom g. Franc Mekinda, strokovnjak v vrtnarskih in kmetijskih stvareh. N. v m. p.!

Konzum. V hiši gdč. Franje Škerlj v Stožicah se je naselila podružnica konzumnega društva, ki dobro deluje. Prebivalstvo je zelo zadovoljno, le našim trgovcem ne more v glavo, da bodo morali cene pač znižati, ali pa samevati.

Dev. Marija v Polju

Tukajšnja Prosveta je preteklo nedeljo proslavila pisatelja Finžgarja 60 letnico. V natlačeno polni dvorani je Finžgarja in njegova dela v lepem govoru podal pisatelj Janez Jalen. Njegovo dramo »Divji lovec« so igralci izborno igrali. Posebno Tonček nam je ugajal.

V sredo na Marijin praznik bo dan naših mater. Prosvetno društvo bo ob 4 popoldne proti malenkostni vstopnini priredilo »Materinski dan«. Govor, petje, godba, deklamacije in igro naših malih. Matere, očetje, pridite s svojimi malčki.

Društveni Kino pa bo zvečer pred praznikom in na praznik obakrat ob 8 zvečer predvajal film »Rečni brodar«.

Litija

Pod naslovom »Prememba posesti« smo med drugim poročali v »Slovencu« od 12. marca t. l., da ostane druga polovica hiše v lasti Ruparjeve žene Amalije. Kakor smo zvedeli naknadno, je kupil to drugo polovico že meseca februarja neki posestnik iz Ljubljane. Žena ključavničarja Franca Ruparja ni torej več lastnica druge polovice hiše.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 24. marca: DOM OSAMELIH ŽENA. Red E.

Sreda, 25. marca: MERCADET. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 24. marca: PRODANA NEVESTA. Red B. Gostuje gosp. Julij Betetto.

Sreda, 25. marca ob 15: MASCOTTA. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20: MATERINSKI DAN. Prireditev krščanskega ženskega društva.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 24. marca ob 20: VERIGA, ab. A. Kuponi. Zadnjič.

Sreda, 25. marca ob 15: ČARDAŠKA KNEGINJA. Kuponi. — Ob 20: KAROL IN ANA. Zadnjič. Znižane cene.

Naše dijaštvo

Zarjani! Odbor »Zarje« sporoča, da se vrši v torek, dne 24. marca t. l. ob pol deveti uri zvečer redni semestralni občni zbor. Dnevni red je sledeči: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Proglasitev novih starešin; 3. Poročila odbornikov; 4. Poročila revizorjev; 5. Volitev novega odbora; 6. Samostojni predlogi; 6. Slučajnosti. Tovariši Zarjani, zlasti novinci, Vaša dolžnost je, da se v čim večjem številu udeležite občnega zbora. — Odbor.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani

Včeraj se je vršil dobro obiskan občni zbor delničarjev Zadružne gospodarske banke, na katerem so bili odobreni računski zaključki za preteklo leto 1930. in sprejet predlog glede izpremembe ozir. izpopolnitev nekaterih paragrafov družbenih pravil. Pri volitvah v nadzorstveni svet so bili znova izvoljeni vsi dosedanji člani nadzorstva.

Delničarjem je bilo izdano letno poročilo, ki v zgoščenih stavkih našteva mnoge važne momente, ki imajo odločilni vpliv na gospodarstvo in še prav posebno na bančno poslovanje. Iz bilance se vidi, da je Zadružna gospodarska banka navzlic gospodarskemu zastoju tudi v lanskem letu dosegla povoljne uspehe ter da vse panoge njenega poslovanja kažejo lep napredek, vsestranski razvoj in tudi izdatno notranjo okrepitev. Držeč se trdno svojega programa je svoje poslovne zveze v tu- in inozemstvu v vseh smereh še dalje razširila in učvrstila. Skupna bilančna vsota izkazuje 543.6 milijonov. Tuja sredstva so se zvišala od 467.7 na 522.3 milijone, kar pomeni prirastek ca. 55 milijonov. Temu zavodu poverjena denarna sredstva so presegla višino pol milijarde z 22.5 milijoni in v tem oziru Zadružna gospodarska banka prednjači na ljubljanskem trgu.

Ne samo centrala, temveč tudi podružnice so dosegle lepe uspehe tako glede izpopolnitve organizacije kakor tudi v povečanju kreditnih poslov. Likvidnost zavoda je tradicionelno ugodna in znaša nekaj več kot 39% vseh njemu poverjenih denarnih sredstev. Celokupni promet poslovanja se je znova povišal v vseh oddelkih in sicer za nekaj več kot 12%.

Izkazani dobiček 1,829.689 Din omogoča 9% dividendo, ki se bo izplačevala izza 1. aprila 1931 z 9 Din za vsako delnico na blagajnah centrale, oziroma podružnic na Bledu, v Celju, Djakovu, Kočevju, Kranju, Mariboru, Novem Sadu, Somboru, Splitu in Šibeniku. Na redni rezervni sklad je prenesen posebni rezervni fond, ki je bil doslej posebej izkazan v znesku 530.000 Din in letos povečan s prispevkom od Din 441.484.45, tako da izkazani rezervni skladi te banke znašajo z novo dotacijo nekaj več kot 38% v razmerju z delniško glavnico, oziroma v skupnem znesku 4,633.506.28 dinarjev.

Naša zunanja trgovina

Vedno hitreje se objavljajo rezultati naše zunanje trgovine* in tako imamo že na razpolago podatke za celo l. 1930.

Glavne statistike so našim čitateljem itak znane. Zato se omejujemo na par drugih konstatacij.

Tako uvoz kakor izvoz sta se v vseh poprevratnih letih razvijala v vedno naraščajoči liniji, kar se tiče količine, lani pa smo v primeri s prejšnjim letom doživeli skupno z velikim padcem cen in vrednosti zunanje trgovine tudi padec količine tako uvoza kakor izvoza.

Druga važna konstatacija se nam zdi, da je šel naš izvoz lani v 72 držav (1929 75 držav), uvoz pa je prihajal iz 84 držav (1929 75 držav). Predmet, katerega izvažamo v največ držav, je bil pa cement, ki je šel v 50 držav, od tega v 20 držav samo cement in ničesar drugega. D[illegible] naš predmet, ki je bil razdeljen na večje število držav je bil pa les, dočim je bil trg za naše kmetijske pridelke predvsem v evropskih uvozniških državah. Če torej odštejemo 20 držav, v katere je šel cement, vidimo, da je šel naš izvoz v večjih količinah le na ca 50 držav. Iz teh podatkov je razvidno, da smo še daleč od tega, da bi imeli res svetovno trgovino. Vsa naša zunanja trgovina je po podatkih Društva Narodov (za l. 1929 v tem letu tvorila le 0.4% vse svetovne trgovine in smo v tem zaostajali za Finsko, Filipini, Cejlonom, Kubo, Norveško, Novo Zelandijo, Dansko Irsko itd. To seveda je pripisovati gospogospodarski strukturi naši države: majhen agrarni presežek, naraščajoča domača industrijska produkcija itd. Še bolj neugodna je slika, če vpoštevamo obseg zunanje trgovine po prebivalstvu (na 1 osebo). Dočim smo absolutno v svetovni trgovini na 40. mestu, smo relativno (z ozirom na promet, ki bi teoretično odpadel na 1 prebivalca) na 63. mestu (med zadnjimi).

Pota.

Po suhem je lani znašal naš izvoz 38.66 (57.67) odstotka, po vodi 61.34 (42.33)%; uvoz pa 35.89 (48.89), oz. 64.11 (51.11)%. Naša pomorska trgovina je znašala v izvozu 2.251 (1.454), v uvozu pa 506 (817) tis. ton.

Naša pristanišča.

Promet v naših morskih lukah je znašal (v tis. ton): Dubrovnik 312 (313), Metković 46 (48), Reka 55 (108), Solun 64 (24), Djevdjelija 93 (170), Split 1.036 (1.101), Sušak 519 (514), Šibenik 216 (212) itd.

Rečna pristanišča so imela pa tale promet: Bezdan 457 (251), Belgrad Sava 109 (116), Vel. Gradište 100 (274), Zemun 146 (11), Novi Sad 66 (57), Osjek 49 (44), Vukovar 69 (29).

Oplemenitveni promet.

Aktivni promet izkazuje uvoz blaga za predelavo, obdelavo ali dovršitev za 17.2 (22.2, 29.6) milj., največ uvažamo koksovih proizvodov (1.7), svil. tkanin 1.1, klobukov (3.2), železa (1.9) in pločevine (7.4 milj.), ponovni izvoz pa je znašal: cianamid (37.5), klobuki (1.1), železo (4.2), žel. konstrukcije (1.8), emajlirana posoda (10.8), verige (1.7) itd., skupno za 59.5 (33.2, 41.4) milj.

Tranzit.

Tranzitni promet skozi našo državo nazaduje že od l. 1927. sem zaradi novih potov industrijskega in agrarnega izvoza srednje Evrope.

Glavni predmeti so bili sledeči (v tis. ton, v oklepajih podatki za 1929): žita 129 (323), zelenjava 56 (91), južno sadje 56 (70), industrijske rastline 71 (71), živina 51 (19), les 96 (88), moka itd. 231 (268), zemlja, kamen 72 (97), premog 101 (88), mineralna olja 790 (452), papir 58 (60), železo 148 (172), umetna gnojila 42 (97) itd.

Edino nafta beleži velik narast (iz Romunije 659 [361] in Rusije 109 [69]) v Italijo, Avstrijo in ČSR.

* »Statistika spoljne trgovine kralj. Jugoslavije za 1930«, izdal Carinski oddelek finančnega ministrstva, str. 650, cena 200 Din; dobi se pri vseh glavnih carinarnicah.

Trboveljska znižanje dividende

Pri bilančni seji TPD za poslovno leto 1930., kateri je predsedoval njen predsednik g. André Luquet, se je sklenilo predlagati občnemu zboru delničarjev odobritev bilance, katera predvideva izplačilo dividende 25 Din na delnico.

Dražba kož odložena

Ljubljana 23. marca.

Za danes je bil pri uradu Ljubljanskega velesejma napovedan tradicionalen sejem kož divjačine, ki se ga je sicer udeležilo precej kupcev, ki pa je bil tik pred dražbo odpovedan.

Naproda je bilo okrog 2000 lisic, 15.000 zajcev, 300 kun belic, 200 kun zlatic, 400 podlasic, 50 vider, 300 jazbecov, 6000 krtov, 60 volkov, precej srebrnih lisic iz koroških revirjev ter mnogo srn in jelenov, kakor tudi nekaj medvedjih kož. Dopoldne se je vršila prodaja v detajlu, toda od strani kupcev so se nudile tako nizke cene, da bi bili prodajalci, ki so poslali večje množine kož na prodaj, občutno oškodovani. Za lisičje kože so na primer ponujali le po 200 Din v detajlu, dočim so borzne cene višje ter gre tudi tendenca navzgor.

Da se torej varujejo interesi prodajalcev, ki so kože zaupali v prodajo velesejmskemu uradu, se je sejem kož divjačine preložil na 8., 9. in 10. april. Do tedaj bo situacija v cenah gotovo že jasna.

Kupcev je prišlo na sejem okrog 40, večinoma inozemcev iz Italije, Avstrije, Nemčije in Češkoslovaške ter domači kupci iz Zagreba, Siska in Belgrada, ki z odgoditvijo sejma seveda niso bili zadovoljni.

Borza

Dne 23. marca 1931.

Denar

Devizni tečaji so bili danes nekoliko slabejši z izjemo Dunaja in Prage, ki sta se učvrstila. Promet je bil srednji in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2282.50 bl., Berlin 1355—1358 (1356.50), Bruselj 792.99 bl., Budimpešta 992.83 bl., Curih 1094.10—1097.10 (1095.60), Dunaj 799.38—802.38 (800.88), London 276.63 bl., Newyork 56.715—56.915 (56.815), Pariz 222.77 bl., Praga 168.38—169.18 (168.78), Trst 298.11—298.28.

Zagreb. Amsterdam 2282.50 bl., Dunaj 799.38—802.38, Berlin 1355—1358, Bruselj 790.99—794.99, Budimpešta 991.33—994.33, London 276.23—277.03, Milan 297.20—299.20, Newyork ček 56.715—56.915, Pariz 221.77—223.77, Praga 168.38—169.18, Curih 1094.10—1097.10. — Skupni promet brez kompenzacij 9.5 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2279.50—2285.50, Berlin 1355—1358, Budimpešta 991.83—994.33, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 799.38—802.38, London 276.23—277.03, Newyork 56.51—56.71, Pariz 221.77—223.77, Praga 168.38—169.18, Trst 297.16—299.16.

Curih. Belgrad 9.13, Pariz 20.33, London 25.24875, Newyork 519.475, Bruselj 72.35, Milan 27.2175, Madrid 55.50, Amsterdam 208.275, Berlin 123.80, Dunaj 73.045, Stockholm 139.15, Oslo 139, Kopenhagen 139.05, Sofija 3.765, Praga 15.40, Varšava 58.15, Budimpešta 90.60, Atene 6.73, Carigrad 2.465, Bukarešta 3.09, Helsingfors 13.06.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes čvrsta in so se tečaji učvrstili. Posebno se je učvrstila vojna škoda. Promet na ie bil zabeležen le v vojni škodi in v Blerovih posojilih. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni. Deloma pa so bili čvrstejši. Zaključek beleži le Unionbanka po neizpremenjenem tečaju 190. Več prometa izkazujejo industrijski papirji, ki beležijo zaključke v delnicah Drave po 252 in Uniona po 60. Trboveljska, ki je bila še v petek čvrsta, je v soboto na Dunaju padla na 38.50. Danes je bila v Zagrebu v začetku borznega sestanka po 320, kasneje pa je popuščala in dospela na tečaj 312. Zadnji zaključek pa je bil po 314. Ta oslabitev Trboveljske je v zvezi s proglasitvijo znižanja dividende od 35 na 25 Din za delnico.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93 bl., 7% Bler. pos. 83.50 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kred. 128 den., Prašteđiona 900, Kred. zavod 160—170, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 88—88.50, agrarji 51.50—52.25, vojna škoda ar. 427—427.50, kasa 427—427.50 (427.50), 3., 4., 7. 426.50—427.50, 5. 426.50—428, 6. 426.50—427.50 (426), 12. 426.50—427, 8% Bler. pos. 93.25—93.50 (93.25), 7% Bler. pos. 82.75—83 (83), 7% pos. Drž. hip. banke 82.875—83.50, 6% begl. obv. 69—70, Pos. mesta Zagreba 72 bl., Tobačne srečke 25 bl., Srečke Rdeč križa 48 bl. Bančne delnice: Ravna gora 80 den., Hrvatska 50 den., Katolička 33—35, Poljo 57.50—58.50, Kreditna 125—129, Union 190—192 (190), Jugo 78.25—79, Lj. kred. 128 den., Medjunarodna 66.50 den., Narodna 7950—8200, Obrtna 26 den., Prašteđiona 900—910, Etno 125 den., Srbska 194—195, Zemaljska 140.50—143. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 140—142, Slaveks 40—45, Slavonija 94 bl., Našice 975 den., Danica 94 bl., Drava 250—262 (252), Šećerana Osjek 275—290, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 220 den., Brod. vag. 62 den., Union 55—60 (60), Vevče 133 den., Isis 44 d., Ragusea 390 bl., Oceania 210 bl., Jadr. plov. 530—545, Trboveljska 312—314 (320, 317, 318, 316, 314, 312, 314).

Belgrad. 7% inv. pos. 88.75, agrarji 51.50—52, vojna škoda 424.50—425.50, 6. 426—426.50, 7. 426.5—428, 6% begl. obv. 70, 7% Bler. pos. 83—83.50, 7% pos. Drž. hip. banke 83.25.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 88.75, Wiener Bankverein 16.30, Creditanstalt 46.40, Escompteg. 159, Union 23.25, Alpine 19, Trboveljska 38.10, Kranj. ind. 45, Prager Eisen 340.50, Leykam 3.30, Rima Murany 59.

Žitni trg

Tržni položaj je ostal danes v glavnem neizpremenjen. Ravno tako so ostale tudi cene na višini preteklega tedna. Edino baranjska pšenica je nekoliko nategnila v ceni.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Koruza bač. ladja Donava, Sava predčasno posušena 90—91. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendena mirna. Promet: 15 vagonov pšenice, 20 vagonov koruze, 2 vagona moke.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet miren. Pšenica marec 15.46—15.62, zaklj. 15.62-15.63, maj 15.69—15.83, zaklj. 15.83—15.84, rž marec 11.25—11.32, zaklj. 11.31—11.32, maj 11.30, zaklj. 11.36—11.37, koruza maj 12.68—12.85, zaklj. 12.68—12.69, jul. 12.76—13.05, zaklj. 12.78—12.79, tranz maj 10 blago.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Danes je bilo pripeljanih 2174 goved, iz Jugoslavije 122. Cene: voli najboljši 1.90, I. 1.40—1.60, II. 1.10—1.30, III. 0.85—1, krave I. 0.90—1, II. 0.80—0.85, biki 0.90—1.25, klavna živina 0.60—0.75. Tendenca je bila zelo mlačna. Cene so padle za 5 grošev.

Življenje pred 100 milijoni leti

Kakor pravljica se sliši poročilo o najdbi ameriškega učenjaka Charlesa Lipmanna, znanega geologa, ki je med globokimi zemeljskimi plastmi našel še žive bakterije. Lipmann je preiskoval geološke plasti zemlje, ki izvirajo iz dobe takozvanega Cambriuma. Ta doba, kakor zatrjujejo znanstveniki, je stara več ko sto milijonov let. In v rudninah, ki so nastale v tej dobi, je baje našel Lipmann žive bakterije. Vsled potresov in velikih prevratov na zemeljski površini so se plasti Cambriuma, ki so v tisti dobi bile na površju, pogreznile v neizmerne globočine zemeljske notranjosti. Z njimi so izginile v globino tudi bakterije, ki so poprej živele na površju. Od zunaj bi v tako globočino ne moglo prodreti na drug način nobeno živo bitje. Zato je precej verjetno, da so bakterije res iz tiste dobe in da so se ohranile pri življenju več sto milijonov let.

Uspehe svojih poskusov in dognanj je sedaj Lipmann objavil, kar bo povzročilo med učenjaki živahne razprave za in proti. Lipmann pripoveduje, da je rudnine iz dobe Cambriuma prevlekel s primerno snovjo, nakar je kmalu opazil skozi drobnogled neštevilno bakterij. Nekateri znanstveniki bodo sicer ugovarjali, da so ti poskusni kosi rudnin, ki jih je Lipmann dobil iz globoke zemeljske notranjosti, prišli v stik z zrakom še prej, predno je Lipmann začel svoje poskuse, in da so se bakterije pri tej priliki zajedle v rude. Ta ugovor pa Lipmann izpodbija že vnaprej in zagotavlja, da je svoje poskusne kose takoj zaprl tako, da ni mogel do njih noben zrak in da je vsled tega nemogoče, da bi bile bakterije prišle v rudnine iz zunanjega zraka. Kajpada bodo učenjaki sedaj preiskovali tudi to, kako je Lipmann zavaroval svoje rudnine pred zrakom.

Pri tej priliki opozarjajo listi na podobno najdbo francoskega bakteriologa in učenjaka Galippeja. Ta je namreč našel med zavitki papirusa, ki so več tisoč let ležali v egiptovskih grobovih, tudi bakterije, ki so bile še žive. Našel jih je med vlakenci papirusa. Ko jih je prenesel na primerno podlago, kjer so imele dovolj hrane, so se v kratkem času začele izredno razvijati. Tedaj so pač Galippeju očitali, da njegov argument ne drži, ker zavitki papirusa niso bili dovolj zavarovani pred zrakom in da so bakterije lahko pozneje prišle v egiptovske grobove.

Iz istega časa so pa našli tudi druge prvotne vrste nekaterih še sedaj živečih živalskih vrst. V okamenelih plasteh Cabriuma so ugotovili okamenine živalskih oblik, ki so bile zelo podobne živalim, ki še danes žive na zemlji. Če se posreči dokazati, da je Lipmannova najdba resnična, je s tem najden živ most med sedanjostjo in med dobo, ki leži več sto milijonov let za nami.

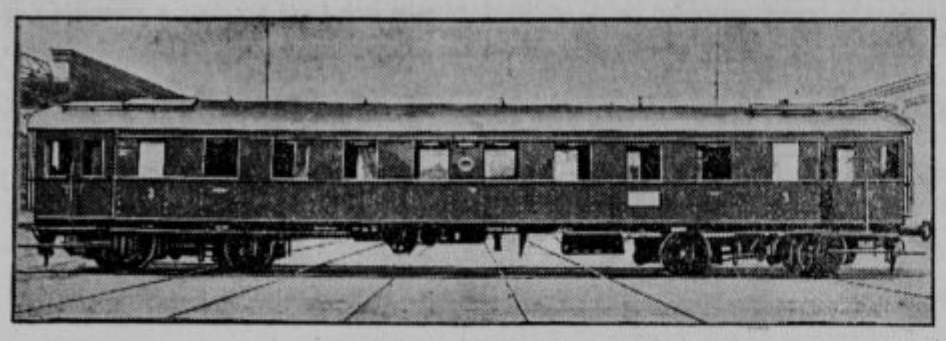

Novi osebni vagoni nemške državne železnice, s katerimi so pri poskušnji vožnji dosegli hitrost 140 km na uro. Vagoni so v notranjosti razkošno opremljeni.

Tihotapske zgodbe

Tihotapstvo je že od nekdaj zahtevalo za svoj posel pretkanih, brihtnih, drznih in pogumnih ljudi. Po nekaterih krajih so bili v starih romantičnih časih tihotapci pravi narodni junaki. No, danes tihotapcev svet ne prišteva med junake, pač pa med precej prebrisane koristolovce. Z njimi imajo opraviti finančne in policijske oblasti vseh držav. Zgodbe o tihotapskih organizacijah, kadar jih oblast razkrije in polovi, polnijo potem dolgo časa predale časopisja bravcem v pouk in zabavo. Nekaj takih dogodb beremo sedaj o tihotapcih na Poljskem, kakor poroča časopisje:

Policijski komisar v Lodzu je imel težke skrbi. Že nekaj dni je samo renčal in divjal, ker je iz Varšave vsak dan dobival opomine, naj vendar že prime tihotapsko tolpo, ki že več mesecev preplavlja Poljsko s turškim tobakom iz Nemčije ter s tem občutno škoduje državnemu monopolu. Na obmejnih postajah so poostrili kontrolo. Vsak železniški vagon so natančno pregledali, kje bi našli kaj skritega. Vedno brez uspeha. Kdo se ne bi jezil! Carinik glavne carinarnice v Lodzu je hotel svojemu sinčku kupiti lesenega konjiča, ki bi se na njem lahko gugal. Hotel ga je kupiti pri veletrgovcu, nekem komisijonarju, kjer je upal dobiti cenejše blago. Trgovec mu je pokazal vsakovrstne konjiče, ki pa cariniku nobeden ni ugajal. Moral je biti lisast. Tedaj je zagledal carinik na polici velikega lisastega lesenega konjiča: »Takega bi rad!« »To pa ni mogoče. Ta ni naprodaj!« »Jaz ga pa hočem imeti!« Zdihujoč je zlezel komisijonar na lestvo, da bi vzel z nje konja. Pri tem se je tako tresel od razburjenja, da mu je konjiček padel na tla in se razbil. Znotraj je bil votel in poln najlepšega turškega tobaka. Carinik je vedel, pri čem je in alarmiral straže. Preiskali so vso hišo ter razžagali trup vsakega konjiča in punčke, kolikor so jih našli v trgovini. Večina vseh je bila napolnjena s turškim tobakom. Carinik pa je bil povišan.

Na varšavskem kolodvoru Praga je lokomotiva premikala vagone. Na vagonih je bilo napisano: »Previdno premikati!« Kakor je bilo označeno na tovornih listih, je bil v vagonih cedrov les za umetno pohištvo. Na kolodvoru v Pragi bi morali vagone postaviti na stranski tir. Strojevodja pa je bil pri premikanju nekoliko nepreviden in je preveč krepko zavozil v odbijače, ki so stali na koncu slepega tira. Odbijače je sila izruvala iz tal, da so se zakotalili po nasipu navzdol in za njimi vagoni s cedrovim lesom. Vse skupaj se je razbilo in cedrova debla so se razklala. Bila so votla in polna fotografskih potrebščin. Komu so bila namenjena, se ni dalo ugotoviti.

Gospa Kowalska na varšavskem kolodvoru čisti železniške vozove. Že delj časa je pri tem poslu strašno strahopetna. Nekoč namreč se ji je primerilo, da jo je v vagonu napadel nek možakar, ki se ga je komaj otresla. Ko je te dni zopet stopila v voz, da bi ga očistila, je v njem zapazila tri moške. Takoj je zbežala in poklicala železničarje na pomoč. Bil je prazen voz brzovlaka I. razreda. Železničarji so obstopili voz, nekateri so pa šli z gospo Kowalsko noter. Tam so v kupejih I. razreda res našli tri možakarje, ki so pridno praznili notranjost tapeciranih sedežev I. razreda. Voz je prišel iz Pariza v Varšavo. V njegovih blazinah pa so bile skrite dragocene čipke, svila in drugo luksuzno blago, ki je bilo na ta način vtihotapljeno na Poljsko. Ta posel so tihotapci izvrševali že dve leti. Ko se je voz vračal iz Varšave v Pariz, so blazine napolnili s cunjami; ko se je vračal iz Pariza v Varšavo, pa s svilo in čipkami. Le bojazljivosti gospe Kowalske se imajo zahvaliti tihotapci, da so bili prijeti.

Že pol leta je vsak mesec dvakrat potoval skozi obmejno postajo v Benčinu na Poljsko mož, ki je imel eno nogo in eno roko povito v mavec. »Glej, Janek, mož z mavčevo obvezo je zopet tukaj.« »Še vedno hodi?« Dva carinska uradnika sta nato sledila povezancu v Poznanj, ker se jima je zdel sumljiv. Na vsak način je namreč čudno, da ima kdo že šest mesecev roko in nogo v mavčevem zavoju. Uradnika sta opazila, da sta obvezanca na poznanjskem kolodvoru čakala dva moža. Vsi trije so potem izginili v neki trgovini z dragulji. Uradnika sta nekoliko počakala, nato pa nenadoma vdrla v trgovino. Našla sta moža z mavčevo obvezo, ko je ravno razbijal na mizi mavec na roki in ven jemal dragocene demante, ki so bili skriti v mavčevi obvezi.

Bogat trgovec se je vedno vozil s svojo ženo s Poljskega v Berlin v spalnem vozu. Železniški uradniki so ga že vsi poznali in cariniki so ga prijazno pozdravljali ter mu želeli dobre kupčije. Ko je zadnjič v Benčini zopet bila carinska revizija, so cariniki prišli tudi v trgovčev oddelek: »Kaj carini podvrženega, gospod?« »Le nekaj malenkosti.« Smola! V istem hipu so trgovčevo, doslej vedno zdravo gospo popadli hudi krči, da je na glas zakričala. Carinski uradnik jo je naglo prijel, da ne bi gospa padla z ležišča, pri tem pa je začutil nekaj trdega. Zgrabil je, potegnil in izvlekel dva nova fotografska aparata. »Halo, semkaj,« je poklical tovariša. Preiskali so oddelek in našli v posteljah za 10.000 zlotov tihotapskega blaga.

To so zgodbe iz življenja tistih tihotapcev, ki so imeli pri svojem poslu smolo. Stevilnejše in morda še bolj zanimive bi bile zgodbe tihotapcev, katerih carinske oblasti niso mogle prijeti. Ampak tihotapci molče.

Češka in poljska narodna cerkev

Češki listi poročajo o združitvi češke narodne cerkve, ki je — kakor splošno znano — v zelo tesnih stikih s pravoslavjem, s poljsko narodno cerkvijo. Obe cerkvi sta sklenili skupno izdelati svojo novo veroizpoved, dasi je bila češka narodna cerkev ustanovljena šele pred 10 leti. Poljaki bodo morali v bodoče pošiljati svoje bogoslovce v Prago, kjer bodo študirali v bogoslovju češke narodne cerkve. Češkemu »patriarhu« je tudi pridržano »škofovsko posvečenje«.

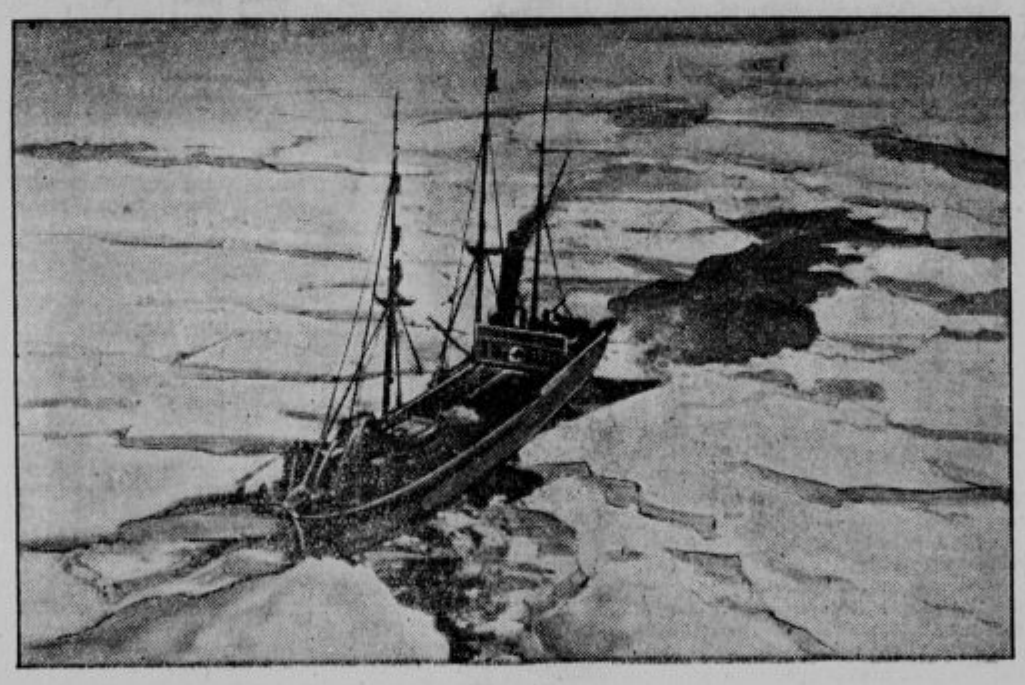

Ladja »Wiking«, ki je v ledenem morju pred Novo Fundlandijo eksplodirala. Pri tem je našlo smrt 28 oseb.

Novi finski ministrski predsednik je postal **član** kmetske stranke **dr. Sunila.**

Ptuj

Sadjarjem v ptujskem okraju. Jeseni se vrši v Ptuju pokrajinska sadna razstava, ki bo združena s sadnim sejmom in shodom. Pokroviteljstvo je prevzel g. ban, ki je obljubil tudi primerno podporo. Da bo uspeh, kot ga pričakujemo, se je že sedaj treba pripravljati. Paziti bo treba vse leto, da pridelamo dobro in lepo sadje. S tem si bomo ustvarili svoj sadni trg, dobili stalne odjemalce za sadje in istega prodali po dobri ceni.

Da bodo sadjarji to dosegli, je paziti na pravilno gojenje. Pazljivost je potrebna še prav posebno letos, ko se obeta dobra letina, s tem pa dana prilika za dober zaslužek. Zato priporoča ptujska Sadjarska podružnica vsem sosednim podružnicam, da sadjarji sadje pravilno gnojijo in škropijo. Ker gojitelji sadja sprašujejo po primernih navodilih o tem, jih v kratkem objavljamo.

Z gnojenjem dosežemo uspehe od marca do srede julija. 100 litrom gnojnice se doda 1 kg superfosfata. Na pol z vodo razredčeno svežo hlevsko gnojnico zlijemo v 20 cm globoke jarke pri drevesu. Jamo končno spet pokrijemo z rušo.

Škropimo trikrat. Najprej v marcu, ko še drevje ni odgnalo. Drugič osem dni po cvetju in tretjič štiri ali pet tednov po cvetju. Kdor je zamudil prvo škropljenje, naj izvrši vsaj drugo in tretje. Snovi za škropljenja pa so različne. Pri prvem škropljenju zmešamo 100 l vode z 8 do 10 kg arborina, ali pa 100 l vode dodamo 20 kg žveplene brozge. (A. Jurca v Ptuju!) Če dodamo še 1 kg vodenega stekla, mešanica učinkuje zoper mah, lišaj, škrlup in tudi proti cvetožeru. — Pri drugem in tretjem škropljenju je zmes druga. 3% žveplene brozge dodamo 150 g kalcijevega arzeniata ali pa 1% galični zmesi 150 g urania zelenila. To škropivo je strupeno. Učinkuje proti škrlupu, proti črvivosti sadja in drugim zajedavcem na sadnem drevju. Da se listje ne ožge, se ne sme škropiti pri pekočem solncu. Dobro je obdati drevje z lepljivimi pasovi in pastmi. O tem pouči »Sadjar in vrtnar«, oziroma Humekov »Boj sadnim škodljivcem«, kar je v letu 1930 izdala Mohorjeva družba. Brez te knjige bi sploh ne smel biti noben pravi sadjar.

Da bi ptujska podružnica pravočasno dobila podatke o sadni letini, naj ji podružnice v okraju mesečno poročajo o sadnem stanju, vsaka za svoj okoliš, od junija dalje. Poročilo naj obsega kolikost in vrste, ki bi jih podružnica dala na prodaj. O drugem kasneje. Pričakujemo radi narodno gospodarskega interesa, da bodo sadjarji v svojo korist upoštevali gornje nasvete in se po njih ravnali.

Slovenjgradec

Dodatno k našemu poročilu o roparskem napadu na lesnega trgovca Krančana smo še izvedeli, da je ta kritični dan plačal pri g. dekanu v Starem trgu račun za les v iznosu nekaj čez 4000 Din. Po napadu se ni upal nadaljevati poti proti domu, ampak je prenočeval pri posestniku Schöndorferju v Starem trgu, kjer pa od samega strahu vso noč ni zatisnil očesa.

Tatinsko družbo, ki je kradla v trgovini Klabasa-Smolčnik, so v soboto odvedli iz zaporov tuk. okr. sodišča v zapore okrožnega sodišča v Celju.

Na Gradu se je na praznik sv. Jožefa nabralo toliko ljudi, kakor že dolgo ne. K temu je menda pripomoglo lepo in toplo vreme. Sploh pa je Grad postal zadnja leta ne le samo priljubljena božja pot, temveč tudi prav mična in privlačna izletna in razgledna točka slovenjgraške okolice.

Tatvina. Čevljar Ferdo Črešlovnik iz Starega trga se je v petek mudil na sejmu v Dravogradu. Doma pa ga je obiskal nepovabljen gost, ki mu je odnesel 1000 Din, katere je imel Črešlovnik shranjene nekje v postelji. Posestnik Grešovnik v Podgorju pa je pred par dnevi zalotil ravno tako nepovabljenega gosta na podstrešju. Ko je ta videl, da mu preti nevarnost, je skočil skozi okno v podstrešni sobi na prosto in zbežal.

Materinski dan in 60letnico Finžgarja priredi Kat. prosvetno društvo Št. Janž pri Dravogradu na praznik Marijinega Ozn. ob 3 popoldne v dvorani pri Gnamušu. Na dnevnem redu je govor, namenjen materam, in Finžgarjeva igra »Veriga«.

Ruše

Združitev občin. Na Jožefovo je imel okrajni načelnik v občinski pisarni razgovor z občinskimi odbori v zadevi združitve občin po načelu: ena župnija — ena občina. Pomisleki so se izrazili samo zoper bistriško občino. Ta je nekdaj tvorila skupno z limbuško Bistrico eno občino in se je šele pozneje razdelila v dve samostojni občini: Bistrica pri Radvanju, zdaj Bistrica pri Limbušu in Bistrica pri Fali, zdaj Bistrica pri Rušah. Nazadnje je ostalo pri prvotnem predlogu, da se združijo vse štiri občine ruške župnije v eno celotno občino, Bistrica pri Limbušu pa se pridruži Limbušu.

Sprememba. Župan občine Bistrica pri Rušah, Josip Dežman, je razrešen županske službe; za novega župana je imenovan g. Ivan Juršič.

Novo mesto

Občni zbor »Olepševalnega in tujsko prometnega društva« v Novem mestu se je pred kratkim vršil v mestni posvetovalnici. Iz poročil je razvidno, da ima društvo okrog 6000 Din gotovine, 92 članov in vzdržuje vse nasade s 64 klopmi ter v sezoni tudi dva delavca. Društvo, ki bo svoja pravila spremenilo ter se prekrstilo v »Tujsko prometno društvo«, ima v načrtu še en most za pešce čez Krko, katerega bi priključili k sedanjemu železniškemu mostu, ter mostič za pešce čez Krko v Ragov log. Na programu so bile tudi volitve novega odbora, a je bil z večino glasov izvoljen zopet stari odbor. Na novo pa sta bila izvoljena v odbor dva agilna delavca na tem polju: gg. Pirnat Viktor, učiteli, in Karl Mohorič.

Kulturni obzornik

Glasnik muzejskega društva za Slovenijo, l. XI. 1930, Ljubljana. S sodelovanjem članov uprave Zgodovinske sekcije uredil dr. Josip Mal.

Muzejsko društvo za Slovenijo se je na lanskem občnem zboru razdelilo v dve sekciji, v zgodovinsko in prirodopisno. Vsaka izmed njih ima svoj odbor in svoj delokrog in pošilja v glavni odbor zastopnike. V skladu s to novo razdelitvijo dela in interesov se je izvršila tudi preureditev društvenega glasila, »Glasnika m. dr. za Sl.«, ki je izhajal sedaj skupno za obe stroki, za historično in prirodoslovno, le da je bil razdeljen v dva pododdelka. Od leta 1930 pričneta kot glasili obeh sekcij izhajati dve publikaciji, od katerih pa namerava le glasilo Zgodovinske sekcije obdržati še nadalje naslov Glasnik, dočim namerava Prirodoslovna sekcija spremeniti tudi ime svoje publikacije in jo postaviti na povsem drugačno bazo. Razumljivo je, da se je morala v zvezi s to preureditvijo preurediti tudi društvena članarina, ki bo poslej znašala za naročnika obeh glasil 60 Din, za enega pa kot doslej 30 Din. Svoje glasilo je izdala doslej šele Zgodovinska sekcija, in sicer »Glasnik« M. dr. za Sl., 1930. letnik XI. glasilo Prirodoslovne sekcije bo šele izšlo.

Vsebina Glasnika XI. katerega je uredil ravn. dr. Josip Mal, obsega na prvem mestu **»Drugo začasno poročilo o izkopavanjih na Gradišču pri Vel. Malenci«** univ. prof. **dr. Bald. Sarie,** dalje **»Poročilo o arheološkem delu Narodnega muzeja v Ljubljani v letih 1928—1930«** (napisal **Rajko Ložar**), razpravico **Arnolda Luschina-Ebengreuth, »Die Freiherren von Raigersfeld«. »Pisma grofa Antona Auersperga Karlu Dežmanu«,** ki jih priobčuje **dr. Melita Pivec-Stele.** Med zapiski nahajamo Msgr. Toma Zupana članek **»Čebelar Janša in njegova sorodovina«,** župnika **Iv. Vrhovnika** članek **»Gostilne v župniščih«** ter **prof. dr. Jos. Žontarja** pregled **»Sistematska dela iz pravne zgodovine Slovencev«.**

Važen prispevek k zgodovini naših krajev v pozni antiki tvori poročilo prof. Sarie o izkopavanjih v Malenci pri Brežicah, ki je rodilo že lani lepe rezultate. Bo to vsekakor prva sistematično razkopana prazgodovinska postojanka na naših tleh, na katerih se je dala ugotoviti, pa tudi ugotovila kontinuiteta naseljenja ene in iste točke prav od hallstattskih časov dalje do zgodnje krščanske dobe, pri čemer je obžalovati le dejstvo, da ni ohranjenih nobenih sledov kakih hiš. Poznoantična utrdba v Malencih daje tudi pravo historično ozadje emonskim utrjevalnim napravam iz istega časa.

Ložarjevo poročilo o arheološkem delu Narodnega muzeja prinaša pregled pridobitev in najdb na tem področju in vsebuje nekaj zanimivih pridobitev na polju prazgodovinske in srednjeveške arheologije. Luschin-Ebengreuth se peča v svojem članku z zgodovino baronov Raigersfeld, ki so, kot izvemo, izšli iz kmečkega stanu iz Rakovice pri Kranju. Korespondenca Antona Auersperga Karlu Dežmanu, katero objavlja Melita Pivec-Stele, prinaša važen materijal k politični zgodovini iz prejšnjega stoletja in opozarjamo vsakogar na ta prispevek.

Kulturno-zgodovinsko bogati so prispevki v Zapiskih, izmed številnih referatov v **Slovstvu** naj pa omenimo na prvem mestu referate **dr. Jos. Mala** o ogrskih zgodovinskih razpravah, izhajajočih v **»Fontes historiae hungaricae aevi recentioris«** različnih letnikov in nanašajočih se v več nego enem slučaju na naše slovenske razmere iz prejšnjih stoletij. Natančni referati o tej številni ogrski zgodovinski literaturi, kakor tudi referentove kritične pripombe k tam objavljenemu gradivu zaslužijo vso pozornost. Izmed drugih referatov je omeniti prof. **Žontarja** članek o **Šišičevem zborniku** ter **univ. prof. Sarie** referat o atlasu **»Germania Romana«.**

Glasnik je v tekstu opremljen s številnimi slikami in predstavlja lepo publikacijo, uredništvo in upravništvo se nahaja v Narodnem muzeju (Bleiweisova c. 24), kjer se tudi naroča.

Rdeča suknja, igra v štirih dejanjih. Spisal Eugene Brieux, prevedel Jakob Šolar. Izdal Družba sv. Mohorja v Celju leta 1931 Mohorjeve knjižnice 31. zvezek. Cena: za ude broš. 15 Din, vez. 20 Din, za neude: broš. 20 Din, vez. 32 Din.

Rdeča suknja je najboljše delo plodnega francoskega dramatika Eugene Brieux. Njegova moč in posebnost so moralno socialni pogledi na sodobno družbo, ki ji je znal s sicer podčrtano, a zato nič manj učinkovito resničnostjo pokazati marsikako korenino sodobnega zla, odkriti marsikako rano v novi luči in pomembnosti. Njegov življenjski nazor je poln ljubezni do človeka, zlasti do preprostega in ubožnega. Rdeča suknja, ki je v začetku našega stoletja dosegla evropski sloves in šla preko vseh pomembnejših odrov, je oblikovno pač otrok svoje dobe, a po ideji ni danes nič manj sodobna nego je bila ob svojem času. V njej so zgoščene vse dramatične vrline Brieuxa: solidna zgradba in napetost dejanja, velika živahnost in odrska razgibanost, ne pozna se mu močan vpliv naturalistične drame, ki jo je v Franciji ustvaril sodobni mu Henri Becque, pozna se mu v znatni meri nordijski vpliv Ibsenov. Brieux sam pa na svet nikakor ne gleda naturalistično, preveč idej vidi v ljudeh in stvareh ter dogodkih, zato tipizira in podreja svoj svet zakonu ideje. Prav ta zdravi realizem pa ga nam približuje do poljudnosti.

V Rdeči suknji je Brieux hotel pokazati, kako strahotne posledice utegne roditi prevelika častihlepnost važnega socialnega činitelja. Kakor vzvišena je služba pravici in pravičnosti, tako strašna je nje zloraba v osebno korist. Drama bo služila šolam v proučevanje moderne dramatike, ker je po ideji in oblikovno literarni strani sprejemljiva za šolsko čtivo. Uporabna bo pa tudi vsaj boljšim odrom, ki z resno pripravo dosežejo prav lep odrski uspeh. Pri vsej časovni odmaknjenosti je vendarle drama tudi danes še vedno pomemben literaren dokument in nosi v sebi dovolj nadčasovnih vrednot, da se obdrži še naprej.

Nedeljski sport

Gotovo največja prireditev nedelje je bila čisto zimskega značaja. Marljivi Mojstrančani so izvedli medklubsko štafetno in skakalno tekmo. Ta prireditev — gotovo ena zadnjih v sezoni — je vreden zaključek neumornega delovanja Mojstrane. Kljub dežju je startalo šest štafet, ki so prišle vse na cilj, čeprav je bila proga zelo težavna. Zmagala je štafeta Ljubljana, ki je imela najbolj izenačene moči. Popoldanske skakalne tekme, katerih se je udeležilo 30 tekmovalcev, so pokazale ogromen napredek v tej panogi. Zmagal je zopet Šramel.

V Ljubljani so se vršile tekme na vseh poljih. Lahkoatleti so tekmovali v cross country teku za prvenstvo Dravske banovine. Po večletnem presledku je prvenstvo priborilo moštvo Primorja. Borba je bila zelo ostra, zlasti med Slapničarjem (Primorje) in Špornom. V juniorskih skupinah je zmagala Ilirija.

V zimskem kopališču je Ilirija priredila klubsko tekmo, ki je pokazala napredek plavalcev v zimski sezoni. Uspehi so zlasti v juniorskih skupinah presenetljivi. V sicer majhnem bazenu se vzgaja pod vodstvom Drago Ulage plavalni naraščaj, ki bo slovenski plavalni sport še častno in uspešno zastopal.

Zadnji termin pred otvoritvijo prvenstvene sezone je igralo Primorje in odigralo prijateljsko tekmo z Jadranom, prvakom drugega razreda. Tekma, ki je končala z neodločenim rezultatom, je bila zelo napeta in živahna. Jadran je zmago v polni meri zaslužil in vodil s 3 : 1 do dvajset minut pred koncem.

V Zagrebu so imeli veliko senzacijo. Glavna tekma med Gradjanskim in Concordio je končala s 5 : 1 v korist Gradjanskega. Poraz državnega prvaka je zasluženo, kajti Concordia je igrala čisto začetniško. Ilirija, ki bo v sredo igrala proti Gradjanskemu, ne bo imela lahkega stališča. Upajmo pa, da bodo zaigrali z borbenostjo in na ta način nadomestili pomanjkanje tehničnega znanja. V Belgradu je B. S. K. odpravil Obilića z 2 : 1, Jugoslavija pa Grafiko s 5 : 0.

SK DISK : SK MLADIKA 5 : 1 (3 : 0).

Jesenski podeželski prvak SK Disk je v nedeljo 22. t. m. odigral svojo prvo tekmo v letošnji nogometni sezoni. V gostih je imel SK Mladiko iz Ljubljane. Svojega nasprotnika so domačini z lahkoto odpravili s 5 : 1. Na strani SK Mladike se je najbolj odlikoval izborni vratar, kateri edini je obvaroval svoje moštvo še večjega poraza. Od domačinov se je posebno odlikovala ožja bramba, vratar Tapler in branilca Stanko in Šubelj. Presenetil je pa proti pričakovanju srednji krilec Zabret, ki je svojo nalogo odlično rešil. Dobro je zaigral tudi napadalni kvintet, kateremu je pa delal velike ovire prav pred vrati spolzek teren. Kljub deževnemu vremenu se je zbralo na športnem prostoru do 200 gledalcev.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 24. marca: 12.15 Plošče (ruska glasba, pesmi, šlagerji) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.00 Radio orkester — 19.00 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali — 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina — 20.00 Jaklov večer, izvaja radio orkester — 22.00 Časovna napoved in poročila — 21.00 Saxofon solo s klavirjem, zatem Hawaii-jazz.

Sreda, 25. marca: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.20 Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju. — 11 Dr. A. Dolinar: Marija v glasbeni umetnosti. — 11.15 Orgelski koncert, izvaja Matija Tomc. — 12 Časovna napoved in poročila, plošče. — 15.30 Gdč. A. Lebar: Kmetska mati in kmetska hči. — 16 Mati v slovenski literaturi (recitacija). — 17 Radio-orkester. — 20 Prenos materinskega dneva iz ljubljanske opere. — 21 Prenos iz Londona.

Drugi programi:

Sreda, 25. marca.

Belgrad: 12.45 Koncert Radio-orkestra. — 17 Slovenske pesmi s citrami. — 17.30 Radio-orkester. — 20.30 London. — **Zagreb:** 11.30 Dopoldanski koncert. — 17 Glasbena otroška ura. — 18 Plošče. — 21 London (simfonični koncert). — **Budapest:** 11.15 Grško-katoliška služba božja. — 17.30 Nabožna glasba. — 19.40 Koncert orkestra. — 21 London. — 22 Ciganska glasba. — **Dunaj:** 15.25 Popoldanski koncert. — 19.30 Pevski koncert. — 21 London. — **Milan:** 16.35 Otroški kotiček. — 17 Plošče. — 19.30 Pestra glasba. — 20.45 Komedija. — 21.15 Simfonični koncert. — **Praga:** 19.35 Kabaret. — 21 Prenos koncerta iz Londona. — **Langenberg:** 19.45 Mašne pesmi na cvetno nedeljo. — 20.15 Koncert komornega orkestra. — **Rim:** 20.55 Opera. — **Berlin:** 20.10 Koncert. — **Katovice:** 20.30 London. — **London:** 12.45 Radio-orkester. — 17.15 Plesni orkester. — 20.35 Koncert vojaške godbe. — 21.50 Plesni orkester. — **Mühlacker:** 12.20 Promenadni koncert. — 16.30 Popoldanski koncert. — 20.15 Pevski koncert: sopran in bariton. — 21.45 Koncert (H. Hermann). — 22.50 Jazz-glasba. — **Mor. Ostrava:** 11.25 Radio-orkester. — 18.25 Koncert Radio-orkestra. — 20 Češka poljudna glasba. — 21 London. — **Leipzig:** 16.30 Plesna glasba. — 19.30 Ples v umetniški glasbi in pesmi.

Pridobivajte novih naročnikov!

Rane in kožne bolezni

razpokline, brazgotine, srbež izpuščaje razjede od potu in vlage, volka od hoje zlasti pri otrocih, hraste, opekline in ozebline zdravi in po redni uporabi preprečuje splošno znana Bartulićeva

ZDRAVILNA MAST,

ki jo proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena **Kaptolska lekarna sv. Marije,** lekarnar Vlatko Bartulić Zagreb Jelačičev trg 20. — Cena škatljice 10 Din. — Dobi se v vsaki lekarni.

Visok zaslužek

potom fabrikacije gorilnega briketa iz žaganja, oblanja, premogovih odpadkov itd. — Stroji niso potrebni. Pravica za proizvajanje se odstopi. Dopise v nemščini na A. Greschik, Chemiker Levoča, Tschechoslowakei.

Avtotaksi I. UDOVČ
Novo mesto 62
Kličite telefon št. 8.

Barvar

ali barvarski mojster, samostojen in perfekten v barvanju po vzorcih na volno, bombaž, svilo v kosih in zvitkih (štrenah), verziran v vseh vrstah barvanja, se išče za takoj v trajno službo. **Hermina Weisz, barvarstvo, Novi Sad, Miletićeva 51.**

Svarilo.

Svarim vsakogar na moje ime kredit dajati. Plačam le ono blago, katero sama naročim, in one račune, ki se glasijo na moje **krstno ime** in **priimek**

Helena Grablovic.

Pozor! Prihranimo **60—80%** pri popravilu Pozor!

Radio-akumulatorja

nadomestitev novih plošč in sicer:

za 18	amp. ur	2	pozit.	in 4 neg.	Din	120·—
„ 18	„	2	„	—	„	55·—
„ 36	„	4	„	in 6 neg.	„	190·—
„ 36	„	4	„	—	„	105·—

in to vse strokovno kompletno za uporabo edino

A. JENKO Prva specijalna akumulatorska delavnica vhod Miklošičeva cesta, poleg palače Delavske zbornice in Kolodvorska ul. 29, Kavarna „Leon".

✠

Težko prizadeti sporočamo, da nam je dne 20. t. m. v Gorici, v starosti 74 let, umrla naša predraga mama, sestra, stara mama in tašča, gospa

Terezija Kenda roj. Bianchi

Pogreb se je vršil v nedeljo v Ajdovščini.

Zahvaljujemo se vsem, ki so počastili blagopokojno že v Gorici, in Ajdovcem, ki so jo spremili na zadnji poti v tako velikem številu, zlasti pa pevcem za iz srca zapeti slovenski žalostinki.

Gorica — Maribor — Brdo, dne 23. marca 1931.

Robert Kenda, profesor, **Josip Kenda,** notar sinova — **Anton Bianchi,** brat — **Joško,** vnuk — **Dunja,** vnukinja — **Irma** in **Lojzka,** sinahi.

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja ob nenadni in težki izgubi našega dobrega soproga, oziroma očeta in brata gospoda

Ruperta Pirherja

izrekamo tem potom vsem najprisrčnejšo zahvalo. Osobito pa se zahvaljujemo gospodom okrožnega sodišča, lovskemu društvu in gostilničarski zadrugi za korporativno udeležbo zastopstvu občine Košaki in čast šolskim sestram. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev, ter vsem onim mnogoštevilnim, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Košaki pri Mariboru, dne 23. marca 1931.

Žalujoči ostali.

Naznanjamo žalostno vest, da je 21. marca t. l. umrl po daljši bolezni gospod

Martin Zgrablić

profesor II. drž. realne gimnazije.

Rajnega smo spremili na njegovi zadnji poti v ponedeljek 23. t. m. na pokopališče pri Sv. Križu.

Dobrega tovariša, požrtvovalnega profesorja in iskrenega prijatelja mladine bomo ohranili v trajnem spominu.

V Ljubljani, dne 22. marca 1931.

Učiteljski zbor
II. drž. realne gimnazije v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

✠

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oz. oče, sin, tast, brat in stric, gospod

Martin Jug

posestnik in trgovec

v soboto, dne 21. marca 1931 ponoči po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 70. letu svoje dobe, boguvdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v torek, dne 24. marca 1931 ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti pri Sv. Petru pod Sv. gorami na domače pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo darovana v župni cerkvi pri sv. Petru pod Sv. gorami.

Sv. Peter pod Sv. gorami, Maribor, dne 22. marca 1931.

Roza Jug, soproga. — **Lea Pečnik** roj. **Jug** soproga sodnega svetnika, **Angelca Dr. Juvanova** roj. **Jug,** soproga odvetnika in mestnega načelnika, oba zeta in vsi ostali sorodniki.

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek: *IZPOD GOLICE,* 30 Din, vez 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: *NA POLJU SLAVE,* 28 Din, vez 40 Din — 31. zvezek. Conan Doyle, *IZGUBLJENI SVET* (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez 32 Din — 32. zvezek: Reimmich, *ZAGORSKI ZVONOVI.* — Slavič, *NA SINAJ* 30 Din, vez. 42 Din — 33 zvezek: Bridges, *NA POMOC,* 30 Din, vez 42 Din — 35. zvezek: Brackel, *CIRKUŠKI OTROK* 28 Din, vez 40 Din.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

19

Takoj so se odprla vrata na stežaj in Thorn je od veselja tako zažarel, kolikor je njegovo suho obličje le moglo. »O, oprostite! Prosim vstopite! Pričakovali smo vas. Prosim, stopita bliže gospoda...« Njegovo lice se je pomračilo, ko je zagledal Holleyja. »Oprostite mi za trenotek!«

Tajnik je izginil skozi vrata v ozadju ter ju sama pustil v sobi, v katero sta bila stopila. Priti iz puščave v tako sobo, je bilo razodetje. Stene so bile obložene s hrastovimi ploščicami, dragocenimi bakrorezi, svetilke ob mizah, na katerih so ležali najnovejši časopisi in listi, okusno zasenčene. V ogromnem kaminu na koncu sobe je plapolal ogenj; na drugem koncu sobe je iz zvočnika vrela vesela plesna godba.

»To je pač toplo domače ognjišče, o kakršnem pišejo pisatelji!« je menil Bob. »In radi orožja...« Z glavo jepokazal na steno nasproti kamina.

»Maddenova zbirka orožja. Wong mi jo je nekoč razkazal. Te stvarce so menda vse nabite.« Holley se je neodločno oziral okrog sebe. »Slinavec ni rekel, da pokliče Maddena.«

Bob je zamišljen motril izbo. Mučilo ga je resno vprašanje, kje neki tiči Chan?

Velika stenska ura je počasi udarila devetkrat. Ogenj je prasketal. Jazz godba je škripala svoj kovinski hrušč. Hipoma so se za njima odprla vrata, skozi katera je smuknil Thorn, in na pragu se je dvigal kakor granitni stolp — v priljubljeni sivi obleki — mož, katerega je videl Bob zadnjikrat na stopnicah pred pisarno svojega očeta. Madden, pravi, pravcati veliki P. J.

Najprvo je občutil Bob neizmerno olajšanje, kakor da bi mu kdo odvzel težko breme. Toda takoj nato se ga je polastilo grenko razočaranje. Bil je mlad, ves prešinjen od hrepenenja po senzacijah. In tukaj, v tem trenotku, se mu je razblinila pošastna puščavska tajnost! Madden je bil živ in zdrav in propadli so vsi strahovi ter vse fantastične domneve. Treba je le še izročiti bisere, ko pride Charlie, potem pa se bo moral lepo ubogljivo vrniti v vsakdanje dolgočasje.

»Dober večer, gospoda!« je zatrobental Maddenov jekleni glas. »Veseli me, da vaju vidim! Thorn, ustavite tisto preklicano reč! Zabavna godba, gospoda, s plesišča v Denuveru... Kdo more trditi, da čudežev ni več?«

Tajnik je zaprl jazzov ropot, ki je utihnil v grgranju protesta. »In sedaj bi vprašal,« je nadaljeval finančni mogočnež, »kdo od vaju prihaja s Poštne ulice?«

Mladi mož je stopil predenj. »Moje ime je Eden, gospod Madden. Robert Eden. Draguljar Aleksander Eden je moj oče. Ta tu je moj prijatelj in vaš sosed, gospod Will Holley iz uredništva ‚Eldorado Times'. Bil je tako ljubezniv, da me je spremil.«

»A tako?« Ljubeznivo jima je stisnil roki. »Sedita, prosim ob kamin! Thorn — cigare!« Sam jima je primaknil stola.

»Posedel bom le hipec,« je dejal Holley, »ker vaju nočem zadrževati. Vem, da ima gospod Eden z vami kupčijski posel, zato nočem motiti. Toda preden pojdem, gospod Madden...«

»No?« je strogo vprašal orjak ter cigari odgriznil konico.

»Menim... mislim, da se me ne spominjate več?«

Velikanska Maddenova šapa je držala prižgano vžigalico. »Nikdar ne pozabim nobenega obraza. Gotovo sem vas že nekje videl. Morda v Eldoradu?«

»Ne! Ravno dvanajst let je od tedaj — na Štiri in dvajseti cesti v New Yorku je bilo. V...« — Madden je napeto strmel vanj — »igralnici, zimskega večera...«

»Stojte — stojte! Ljudje me sicer zbadajo, češ, da se staram, toda poslušajte. Predstavili ste se mi za poročevalca ter prosili za razgovor. In sem zarenčal, naj vas vzame vrag.«

»Izvrstno!« se je smejal urednik.

»Da, preluknjani spomin še ni tako slab, kajne? Dobro se še spominjam. Kajkaj noči sem prečul tam in se zraven praskal za ušesi, dokler nisem spoznal, da nepošteno igrajo. Marsikak prihranek je šel tedaj rakom žvižgat in žabam gost. Zakaj me niste svarili pred druščino, ki je lovila kaline?«

»Vaše vedenje me pač ni moglo opogumiti, da bi vas bil zaupno obvestil. Toda, kaj sem že hotel praviti, gospod Madden, — še vedno sem pri časopisju in intervjuv...«

»Intervjuvati se ne dam nikdar!«

»Zelo obžalujem. Moj stari prijatelj ima v New Yorku dopisni urad, pa bi bilo zame pravi triumf, ko bi mu mogel o vas kaj brzojaviti, kako kažejo finance, na primer. Prvi P. J. Maddenov interviuv.«

»Nemogoče!«

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas [illegible] 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računaje više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Organist (ceciljanec)

cerkovnik, oženjen, želi službo. s 1. majem. Spričevala dobra. - Ponudbe upravi pod št. 3108.

Zaslužek

Na kaj čakate?

Vi ste še vedno nezaposleni! Drugi služijo že več tednov s pomočjo našega novega hišnega obrta. - Pouk je brezplačen. Vam je li težko napisati pismo? Radi pošljemo obširna navodila, ako priložite znamko za odgovor. - Zadruga jugoslov. pletača, Osijek.

Več akviziterjev

z lepim nastopom in dobrimi referencami za posečanje privatnih strank proti visoki proviziji takoj sprejmejo Osrednje mlekarne, Ljubljana, Maistrova ulica 10. Predstaviti se je osebno od 13—14.

Službodobe

Vrtnarski pomočnik

se takoj sprejme. Naslov v upravi pod št. 2998.

Občina Rakek

išče nadzornega inženerja za nadzorstvo pri gradnji carinskih poslopij na Rakeku. Reflektanti naj se osebno ali pismeno javijo na občinski urad Rakek.

Pisar. možka moč

ki je nekoliko izurjena v knjigovodstvu se išče za službo v Banja Luki (Bosna). - Pogoj znanje vsaj nekoliko srbohrvaščine. - Nastop takoj, plača po dogovoru. - Ponudbe na upr. Slovenca pod »Banja-Luka«.

Vajenca

v trgovino z meš. blagom na deželi, krepkega, zdravega, s primerno šolsko izobrazbo, kateri ima res veselje za ta poklic se sprejme s 15. aprilom ali 1. majem t. l. Sinovi poštenih kmečkih starišev s priporočilom šolskega vodstva, občinskega ali župnega urada naj se ponudijo do 1. aprila t. l. na upravo Slovenca pod šifro »Poštenost« št. 3109.

Razpisuje sa mesto diplomiranega praktičnega

živinozdravnika

v smislu banske odredbe v št. 45. Službenega lista od 27. decembra 1930. — Mesečni prispevek občin v znesku Din 700·— je zasiguran, mesečno subvencijo bo pa kr. banska uprava v smislu gorenje odredbe določila. Za nadzorstvo hotelov, restavracij itd. za časa sezone se bo nagrada ustmeno določila. Prošnje je vlagati pri podpisanem uradu do 15. aprila 1931. Županstvo Rogaška Slatina, 21. mar, ca 1931. Župan: Šentjurc.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt zastonj. Pišite poni!

Oblastv. koncesijonirana

šoferska šola

I. Gaberščik

bivši komisar za šoferske izpite, **Ljubljana, Dunajska cesta 31,** nedaleč od kolodvorov. Vhod tudi iz Bleiweisove ceste.

Prihodnji redni tečaj prične 1. aprila.

Stanovanja

Stanovanje

soba in kuhinja, se odda. Dravlje 135, Rokova pot.

Zračno sobo

v vso oskrbo v Ljubljani išče visokošolka. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« Maribor pod »Z 12. aprilom«.

Čedno stanovanje,

sobo in kuhinjo iščem za takoj. Ponudbe na gospo Franjo dr. Tavčarjevo Ljubljana. Breg št. 4.

Lepo stanovanje:

2 sobi, veranda, kuhinja in pritikline, elektrika in vodovod, se odda v Tacnu št. 67.

Širite »Slovenca«!

Kupimo

KUPIM do 4000

železniških bukovih pragov

za jugoslov. drž. železnice. Plačilo proti duplikatu po prevzemu. Cena po dogovoru. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. »3107«.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6, II. nadstr.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Posestva

Prodam

v Gaberski gori posestvo: hišo, pod, sadni vrt, njive in gozd. Lastnik stanuje v Štorovju, Sv. Križ pri Litiji. Franc Mrzelj.

Hišo

z 2600 m² zemlje, deloma sadni vrt, proda Franc Pavlovčič, Kozarje 91, p. Dobrova.

Stanovanjska hiša

s ca. 70 m² parcele, na lepem prostoru v Domžalah, Krakovska ulica št. 5, se proda. Poizve se istotam ali v Ljubljani, Kolezijska ulica 7. Cena ugodna.

Prodamo

Namočena polenovka

priznano najboljša — se dobi pri I. Buzzolini, Lingarjeva ulica.

Stara in dobro idoča

kavarna

v najlepšem centrumu v Zagrebu, na najprometnejši točki radi družinskih razmer in obolelosti lastnika po zelo nizki ceni in ugodnimi pogoji s celim inventarjem naprodaj.

Podrobnejša pojasnila daje N. Kulberg. Zagreb Medjašna ul. 15 ali R. Golobiowski, Ljubljana Gosposvetska cesta 10/I

„Varilna naprava“

(Schweissanlage) ugodno naprodaj. Naslov pove uprava pod št. 3110

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti pub po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Prodam

sedem pletilnih strojev, kompletnih, v dobrem stanju in en enfel stroj z vsem inventarjem — za ceno 24.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« št. 2979.

Prava bivolova kvaša

(Büffel-Beize) za pode v rumeni, rujavi in rdeči barvi 1 kg Din 54, ½ kg Din 30 se dobi, tudi po pošti, v specijalni trgovini barv F. Weiler, Maribor, Gosposka ulica 29.

Obrt

Foto Holynski

ustreže vsakemu z dobrim delom in nizkimi cenami. Ljubljana, Dunajska c. 6. Podružnica: Moste.

Kravate

majice, srajce, spodnje hlače, nogavice, igrače, žlice itd. — Ig. Baloh, Maribor, Vetrinjska 18.

Pšenično moko

najboljših mlinov

nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Likanje

možke ali damske obleke Din 18, obračanje Din 300. Garderobo najhitreje zlika, kemično sčisti in pošije (vstavi novo podlogo) WALLET EXPRES, Ljubljana, Stari trg št. 19. Na željo se obleka kemično sčisti in pošije v 24 urah. Stranke na likanje lahko počakajo v posebni čakalnici. — Po obleko se pošlje na dom.

Stalna razstava

umetniških slik in velika izbira okvirjev. prevzame vsa rezbarska in pozlatarska dela

A. Kos

Ljubljana, mestni trg 25 (nasproti magistratu).

Pomlad je tu!

Kupujte naše nove modele v priznani kvaliteti po nizkih cenah!

Ženski čevlji na eno zaponko v vseh modernih barvah	Din 165·—	Prednosti teh čevljev so krasni modeli, elegantna peta in dober materijal
Ženski pumps čevlji iz laka, črne ali barvaste kože	Din 195·—	Zelo ukusni, zato jih vsaka dama rada nosi
Ženski troter-čevlji v vseh barvah	Din 165·—	Najbolj eleganten čevelj za šetnjo
Štrapacni moški čevlji v črni, rujavi ali lak koži	Din 195·—	Zelo udobna oblika. Te vrste se proda več tisoč parov na mesec
Polčevlji, moški, v črni, rujavi, ali lak koži	Din 225·—	Dobijo se v vseh oblikah in barvah. Za vsakega gospoda nujno potrebni
Original-Goodyear-Wlt [illegible] v'j	Din 245·—	Prekašajo vse v izdelavi in kvaliteti
Otroški čevlji od	Din 45·—	navzgor. 28 let že izdelujemo te edino pravilne higienske čevlje za naše male

Ljubljana — The Peko shoe — **Maribor**

Obiščite nas in prepričali se bodete, da prinašamo za pomlad navzlic nizkim cenam edino kvalitetne čevlje v najmodernejši izdelavi

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Frane Kremžar.